

Załącznik do uchwały nr VI/43/2015
Rady Powiatu Inowrocławskiego
z dnia 27 marca 2015 r.

**Sprawozdanie za 2014 rok z realizacji „Powiatowej
Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych
Powiatu Inowrocławskiego na lata 2014-2020.”.**

Opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych jest obligatoryjnym zadaniem własnym powiatu. Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014-2020 została przyjęta uchwałą Rady Powiatu Inowrocławskiego nr XXXIX/397/2014 z 28 lutego 2014 r. Jest dokumentem określającym priorytety w działaniach powiatu w zakresie polityki społecznej. Pomaga w umocowaniu prawnym konkretnych działań, jest istotnym ogniwem w hierarchii dokumentów strategicznych będąc w stosunku do nich pełną kompatybilność i komplementarność.

Głównym założeniem opracowania strategii była konieczność określenia polityki społecznej Powiatu Inowrocławskiego oraz jej misji, celów i kierunków działania na najbliższe lata, pozwalających na budowanie w miarę spójnego i skutecznego systemu instytucjonalnej ochrony bezpieczeństwa mieszkańców naszego powiatu, tak by dać im możliwość i gwarancję zaspokojenia różnorodnych potrzeb, dążeń, aspiracji i oczekiwań.

Fundamentem strategii jest maksymalne wykorzystanie istniejących zasobów i potencjału. Mieszkańcy powiatu, odbiorcy i adresaci strategii mają możliwość znalezienia się w strefie pozbawionej zagrożeń. Dla bezpieczeństwa socjalnego wymagane jest bowiem stworzenie takiego systemu zaspokajania potrzeb społecznych, który szybko reaguje na zmiany i adaptuje się do stale zmieniających się warunków społecznych.

Misja stanowi podstawowy element strategii i jest jej celem nadrzędnym, który kształtuje kierunki działania. Wynikają z niej bezpośrednio cele strategiczne, które ją konkretyzują. Cele te są z kolei rozpisywane na bardziej szczegółowe. Misja to opis głównego pola działań w przyszłości. Koncentruje się na istocie rzeczy, dostosowuje kierunki działań do długoterminowych celów, równocześnie pełni funkcje motywacyjne i promocyjne. Misja została określona jako „Skuteczna polityka społeczna zapewniająca mieszkańcom bezpieczeństwo socjalne i zdrowotne, opiekę nad rodziną, edukację i rehabilitację osób niepełnosprawnych poprzez umożliwienie samodzielnego rozwiązywania swoich problemów i pełne uczestnictwo w życiu”.

Powiatowa strategia obejmowała pięć obszarów działania, do których należą: niepełnosprawność, przemoc w rodzinie, dziecko i rodzina, bezrobocie oraz edukacja i zdrowie. Każdy z nich jest realizowany przez program skierowany do poszczególnej grupy beneficjentów.

Obszar – Niepełnosprawność.

Działania związane z niepełnosprawnością uszczegółowione są w „Programie działań na rzecz osób niepełnosprawnych w Powiecie Inowrocławskim na lata 2014-2020”, który został przyjęty uchwałą Rady Powiatu Inowrocławskiego nr XL/404/2014 z 28 marca 2014 r. Program ma przeciwdziałać wykluczeniu społecznemu, poprzez wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych oraz umożliwienie im pełnego uczestnictwa na płaszczyźnie społecznej i zawodowej.

Cel strategiczny

1. Zwiększenie zatrudnialności osób niepełnosprawnych.

Kierunki działań:

- 1) motywowanie osób niepełnosprawnych do podjęcia pracy;

- 2) podnoszenie kwalifikacji (kursy, szkolenia, staże);
- 3) prowadzenie akcji informacyjnej oraz promowanie wśród pracodawców form wsparcia w zatrudnieniu osób niepełnosprawnych.

Nieodłącznym elementem rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych jest rehabilitacja społeczna. Prowadzi ona do zwiększenia poczucia własnej wartości, bezpieczeństwa oraz przydatności społecznej osób niepełnosprawnych. Jej głównym celem jest wspomaganie osób niepełnosprawnych w zakresie uzyskania i utrzymania odpowiedniego zatrudnienia poprzez poradnictwo, przygotowanie do pracy, opiekę nad osobami niepełnosprawnymi w zakładach pracy, a także pomoc pracodawcom w stwarzaniu warunków pracy stosownych do potrzeb osób niepełnosprawnych.

PCPR mając na celu zarówno reintegrację społeczną jak i zawodową osób niepełnosprawnych stworzył warunki i udzielił wszelkiej pomocy poprzez realizację projektu systemowego „Podróż w usamodzielnienie” współfinansowanego ze środków EFS.

Działania podjęte w ramach projektu, skierowane zostały do 46 osób niepełnosprawnych od 15 do 64 roku życia, bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo. Wszystkie osoby niepełnosprawne zostały objęte 3 lub 4 formami aktywnej integracji:

- 1) **turnusy rehabilitacyjne**, bądź zespoły ćwiczeń usprawniających psychoruchowo lub zajęcia rehabilitacyjne;
- 2) **wsparcie w zakresie podniesienia umiejętności społeczno-zawodowych**, w ramach którego przeprowadzono kursy: drenażu limfatycznego, języka angielskiego, komputerowy, samoobrony oraz warsztaty plastyczno-florystyczne. Dla wszystkich osób korzystających z pomocy, w tym osób niepełnosprawnych zagrożonych wykluczeniem społecznym zapewniono równy dostęp do zatrudnienia, pobudzenia większej aktywności społeczno-zawodowej oraz podwyższenia statusu społecznego i zawodowego;
- 3) **doradztwo zawodowe**, które miało na celu udzielenie osobom niepełnosprawnym porad zawodowych polegających m.in. na przekazaniu profesjonalnych opinii i sugestii dotyczących optymalnej decyzji zawodowej. Zajęcia prowadzone były w formie grupowej, a ich zaletą było zmniejszenie poczucia odosobnienia w swoich problemach. Kluczowym elementem doradztwa grupowego był efekt synergii, którego istotą było ujawnienie się dodatkowego potencjału osoby niepełnosprawnej, które nie powstałoby na drodze doradztwa indywidualnego;
- 4) **trening umiejętności i kompetencji społecznych**, podczas którego omawiane były tematy dotyczące poszerzenia umiejętności interpersonalnych i radzenie sobie ze stresem. Zajęcia miały charakter warsztatów wyjazdowych, mających na celu integrację osób niepełnosprawnych.

Ponadto wszystkie osoby niepełnosprawne, będące beneficjentami projektu „Podróż w usamodzielnienie” skorzystały z usług doradcy do spraw osób niepełnosprawnych, w zakresie informacji o przysługujących im przywilejach i uprawnieniach.

Długoterminowość działań realizowanych przez PCPR uzależniona była od indywidualnych potrzeb osób niepełnosprawnych, stanowiących grupę docelową projektu. Wszystkie działania i jednocześnie realizowanie kilku form wsparcia miało charakter

kompleksowy i innowacyjny, co umożliwiło nabycie osobom niepełnosprawnym dodatkowych umiejętności, pozwalających na łatwiejsze poruszanie się po rynku pracy.

Ponadto w roku 2014, w ramach zadań ustawowych udzielono osobom niepełnosprawnym wsparcia z zakresu rehabilitacji zawodowej, w niżej wymienionych formach:

- 1) dofinansowano zwrot kosztów wyposażenia stanowisk pracy dla 9 osób niepełnosprawnych w wysokości **242 979 zł**; pracodawcy ubiegający się o dofinansowanie otrzymali środki na utworzenie następujących stanowisk: pracownik biurowy, tokarz, operator laminatora, operator plotera, krawcowa-projektantka, pracownik administracyjny, stanowisko warsztatowe;
- 2) dofinansowano rozpoczęcie działalności gospodarczej **2** osobom niepełnosprawnym w łącznej wysokości **73 000 zł**; w tym: jednej osobie na działalność związana ze świadczeniem usług fizjoterapeutycznych i jednej osobie na działalność z zakresu świadczenia usług fotograficznych i wideofilmowania.

2. Działania zmierzające do przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych zamieszkujących tereny wiejskie.

Kierunki działań:

- 1) pozyskanie lokalnych liderów;
- 2) kampanie informacyjne zwiększające świadomość o prawach i przywilejach osób niepełnosprawnych;
- 3) tworzenie warunków do rozwoju placówek dla osób niepełnosprawnych.

W ramach realizowanego w roku 2014 projektu „Podróż w usamodzielnienie” osoby niepełnosprawne, będące uczestnikami projektu skorzystały z usług specjalisty do spraw osób niepełnosprawnych w zakresie informacji o przysługujących im przywilejach i uprawnieniach.

Osoby niepełnosprawne zamieszkujące obszary wiejskie w większym stopniu podlegają ryzyku wykluczenia społecznego. Procesy decydujące o rozwoju społecznym i gospodarczym wciąż jeszcze mają tendencję do koncentrowania się w ośrodkach znacznie zurbanizowanych charakteryzujących się większym potencjałem rozwojowym niż obszary wiejskie co powoduje, iż pogłębiają się różnice występujące pomiędzy miastem a wsią. Na skutek tego, na terenach wiejskich występuje niższy niż w miastach poziom gospodarczy, a także znaczące trudności w dostępie do infrastruktury edukacyjnej, społecznej, teleinformatycznej i kulturalnej. Czynniki te przekładają się na zwiększenie ryzyka wykluczenia społecznego niepełnosprawnych mieszkańców terenów wiejskich oraz mniejszy dostęp do informacji, co przyczyniło się do ściślejszej współpracy z miejskim, miejsko-gminnym i gminnymi ośrodkami pomocy społecznej. Z dofinansowania do przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych oraz sprzętu rehabilitacyjnego skorzystało 145 osób niepełnosprawnych zamieszkujących tereny wiejskie, z dofinansowania do uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym skorzystało 30 osób. Dofinansowanie do likwidacji barier otrzymało 39 osób zamieszkujących tereny wiejskie. Stanowi to prawie 34% ogółu osób, które otrzymały pomoc w ramach zadania. Najwięcej, bo 24 osoby, skorzystały

z dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych. Jest to 61,5% wszystkich osób z obszarów wiejskich, które otrzymały dofinansowanie do likwidacji barier. Osoby zamieszkujące obszary wiejskie (łącznie 79 osób) miały też możliwość skorzystania z udziału w imprezach o charakterze kulturalnym, sportowym i turystycznym, współfinansowanych ze środków PFRON w ramach realizacji zadania „dofinansowanie SKTiR osób niepełnosprawnych”.

3. Zwiększenie aktywności społecznej osób niepełnosprawnych.

Kierunki działań:

- 1) podejmowanie działań dążących do likwidacji barier funkcjonalnych;
- 2) wspieranie różnych form wypoczynku i rehabilitacji;
- 3) zwiększenie dostępności do środków ortopedycznych, pomocniczych i sprzętu rehabilitacyjnego;
- 4) wspieranie rozwoju aktywności osób niepełnosprawnych w życiu kulturalnym, sporcie, rekreacji i turystyce.

Samorząd powiatowy jest najbliżej spraw i problemów mieszkańców, który swoimi działaniami włącza osoby niepełnosprawne w każdą dziedzinę życia społecznego. W sposób maksymalny wykorzystuje zasoby finansowe, rzeczowe, osobowe, na cele związane z zaspokojeniem potrzeb osób niepełnosprawnych oraz ich aktywizację zawodową i społeczną.

W celu zwiększenia efektywności wsparcia, dostępności korzystania przez osoby niepełnosprawne z dofinansowania oraz wzmocnienia i rozszerzenia współpracy, centrum jako jeden z dysponentów środków PFRON wykonuje zadania na rzecz osób niepełnosprawnych, współpracując m.in. z instytucjami, organizacjami pozarządowymi, fundacjami.

Odpowiednio do potrzeb, osoby niepełnosprawne mogą otrzymać dofinansowanie do wyrobów medycznych wydawanych na zlecenie, z których najczęściej dofinansowanymi przedmiotami były: aparaty słuchowe, pieluchomajtki, protezy uda/podudzia, wózki inwalidzkie, protezy powietrzne, obuwie ortopedyczne, materace/poduszki przeciwodłęzynowe, gorsety korekcyjne, krtań elektroniczna, balkoniki, pionizatory, protezy piersi, protezy przedramienia, aparaty tulejkowe, ortezy, foteliki do siedzenia dla dzieci, rurki tracheostomijne, soczewki, kule łokciowe, cewniki i worki do zbioru moczu, naprawa protezy.

Z dofinansowania do przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych w 2014 r. skorzystało **508** osób na kwotę **560 759,00 zł**.

W roku 2014 zrealizowano **7** wniosków o dofinansowanie do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego na kwotę **3 890,00 zł**, a były to rowery rehabilitacyjne stacjonarne oraz rotor.

Na podstawie art. 35a ust.1 pkt 7 lit. d ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych można dofinansować likwidację barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się. Wysokość dofinansowania w roku 2014 wynosiła do 80% wartości przedsięwzięcia lub przedmiotu.

Bariery architektoniczne to wszelkie utrudnienia występujące w budynku i w jego najbliższej okolicy, które ze względu na rozwiązania techniczne, konstrukcyjne lub warunki użytkowania uniemożliwiają lub utrudniają swobodę ruchu osobom niepełnosprawnym. Realizacja tego zadania ma na celu umożliwienie lub w znacznym stopniu ułatwienie osobie niepełnosprawnej wykonywanie podstawowych, codziennych czynności lub kontaktów z otoczeniem.

Bariery techniczne to przeszkody wynikające z braku zastosowania lub niedostosowania odpowiednich do rodzaju niepełnosprawności przedmiotów lub urządzeń. Likwidacja tej bariery powinna powodować sprawniejsze działanie osoby niepełnosprawnej w społeczeństwie i umożliwić wydajniejsze jej funkcjonowanie w życiu codziennym.

Bariery w komunikowaniu się to ograniczenia uniemożliwiające lub utrudniające osobie niepełnosprawnej swobodne porozumiewanie się i/lub przekazywanie wiedzy. Likwidacja tej bariery powinna powodować sprawniejsze działanie osoby niepełnosprawnej w społeczeństwie i umożliwić jej kontakt z otoczeniem.

W 2014 roku do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Inowrocławiu wpłynęły łącznie 262 wnioski o dofinansowanie likwidacji barier. Wnioskowana kwota wyniosła 1 284 840,12 zł. Zawarto łącznie 122 umowy z wnioskodawcami, z których zrealizowano 117 i wypłacono kwotę 389 899,94 zł.

Wnioski na likwidację barier architektonicznych w większości dotyczyły modernizacji łazienek do potrzeb osób niepełnosprawnych. Do Centrum wpłynęło 155 wniosków z czego zrealizowano 55 i wypłacono kwotę 232 455,94 zł.

Likwidacja barier technicznych głównie dotyczyła dofinansowań do łóżek rehabilitacyjnych, schodolazów oraz podnośników transportowych. W 2014 roku przyjęto 55 wniosków o dofinansowanie tego zadania. Zrealizowano 45 z nich i wypłacono kwotę 137 944,00 zł.

O dofinansowanie likwidacji barier w komunikowaniu się ubiegały się 52 osoby. Zrealizowano 17 wniosków na kwotę 19 500,00 zł.

W obszarze „Niepełnosprawność”, w zakresie zwiększenia aktywności społecznej osób niepełnosprawnych w ramach wspierania różnych form wypoczynku i rehabilitacji, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Inowrocławiu na podstawie art. 35a ust.1 pkt 7 lit. a ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej może dofinansować uczestnictwo osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych. Celem uczestnictwa w turnusie jest ogólna poprawa psychofizycznej sprawności oraz rozwijanie umiejętności społecznych uczestników, między innymi poprzez nawiązywanie i rozwijanie kontaktów społecznych, realizację i rozwijanie zainteresowań, a także przez udział w innych zajęciach przewidzianych programem turnusu.

Z dofinansowania do turnusów rehabilitacyjnych mogą korzystać wszystkie osoby niepełnosprawne, które posiadają ważne orzeczenie:

- 1) o zakwalifikowaniu przez organy orzekające do jednego z trzech stopni niepełnosprawności lub;
- 2) o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy na podstawie odrębnych przepisów lub;
- 3) o niepełnosprawności, wydane przed ukończeniem 16 roku życia.

Dofinansowanie do turnusu rehabilitacyjnego jest zróżnicowane i zależy od stopnia inwalidztwa i wieku. W rozpatrywaniu wniosków o dofinansowanie bierze udział pracownik socjalny, oceniając sytuację społeczną osoby niepełnosprawnej i jej potrzeby, w zakresie rozwijania umiejętności społecznych. PCPR rozpatrując wnioski o przyznanie dofinansowania zwraca uwagę na kwestię właściwego wyboru miejscowości i ośrodka rehabilitacyjnego uwzględniając rodzaj niepełnosprawności, zalecenia lekarza, jak i ofertę rehabilitacyjną danego ośrodka, w którym ma się odbyć turnus.

W 2014 roku o dofinansowanie uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym ubiegały się 644 osoby, w tym 177 opiekunów.

Dofinansowanie do uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym otrzymało **311** osób, w tym:

- **150** dorosłych i ich **55** opiekunów,
- **55** dzieci i ich **51** opiekunów.

Łącznie w roku 2014 na dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych przeznaczono środki z PFRON-u w wysokości **279 982 zł**, w tym dla:

- dorosłych osób niepełnosprawnych przekazano kwotę **188 101 zł**,
- dzieci i młodzieży niepełnosprawnej przekazano kwotę **91 881 zł**.

Z dofinansowania do turnusów rehabilitacyjnych skorzystało **116** kobiet.

Realizowany w roku 2014 przez PCPR w Inowrocławiu projekt systemowy „Podróż w usamodzielnienie” umożliwił osobom niepełnosprawnym korzystanie z **turnusów rehabilitacyjnych**, zespołów ćwiczeń usprawniających psychoruchowo lub zajęć rehabilitacyjnych a także wyjazdów integracyjnych połączonych z doradztwem zawodowym lub treningiem umiejętności i kompetencji społecznych.

Na podstawie art. 35a ust. 1 pkt 7 lit. b ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej o dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych o dofinansowanie do wysokości do 60% mogą ubiegać się osoby prawne i jednostki nieposiadające osobowości prawnej, jeżeli prowadzą działalność na rzecz osób niepełnosprawnych przez okres co najmniej 2 lat przed złożeniem wniosku oraz udokumentują posiadanie środków własnych lub pozyskanych z innych źródeł na sfinansowanie przedsięwzięcia, w wysokości nieobjętej dofinansowaniem z PFRON-u.

W okresie sprawozdawczym do PCPR-u wpłynęło 16 wniosków. Stowarzyszenia i organizacje ubiegały się o dofinansowanie ze środków PFRON-u z przeznaczeniem na niżej wymienione cele:

- 1) dofinansowanie zadań z zakresu sportu osób niepełnosprawnych wpłynął 1 wniosek, który uzyskał dofinansowanie w kwocie 500 zł;
- 2) dofinansowanie zadań z zakresu rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych wpłynęły 4 wnioski, z czego 3 zadania zostały dofinansowane na łączną kwotę 12 000 zł;
- 3) dofinansowanie zadań z zakresu kultury osób niepełnosprawnych wpłynęło 11 wniosków, które uzyskały dofinansowanie na łączną kwotę 15 753 zł.

W 2014 r. zawarto 15 umów na łączną kwotę 28 253 zł.

Kolejny rok realizowany był pilotażowy program „Aktywny samorząd”.

W ramach Obszaru A Zadania 1 tj. pomocy w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu do Centrum wpłynęły 2 wnioski. Obydwa zostały zrealizowane i wypłacono na ten cel kwotę 8 400,00 zł.

Z Zadania 2 Obszaru A również skorzystało dwóch wnioskodawców, którzy ubiegali się o dofinansowanie pomocy w uzyskaniu prawa jazdy kat. B. Wypłacona kwota wyniosła łącznie 3 970,65 zł.

O pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania w ramach Obszaru B Zadania 1 ubiegało się w 2014 roku 25 osób. Podpisano 18 umów i wypłacono łączną kwotę 97 480,08 zł.

W ramach Obszaru C Zadania 2 tj. pomocy w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego wózka o napędzie elektrycznym o dofinansowanie ubiegało się 47 osób niepełnosprawnych. Dofinansowano 10 wniosków na kwotę 15 995,99 zł.

W ramach Obszaru C likwidacja barier w poruszaniu się - Zadanie 1 pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym w 2014 r. wpłynęło 20 wniosków z czego **13** osób otrzymało dofinansowanie w wysokości **100 190,00 zł**, w tym 9 wnioskodawców zamieszkuje teren wiejski.

W ramach Moduł I, obszar C Zadanie 3 – pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne, tj. protezy co najmniej na III poziomie jakości dofinansowanie otrzymały 4 osoby na kwotę **66 990 zł**, w obszarze D – pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej tj. dziecka będącego pod opieką wnioskodawcy, przebywającego w żłobku lub przedszkolu albo pod inną tego typu opieką (dziennego opiekuna, niani lub w ramach klubu dziecięcego, punktu przedszkolnego, zespołu wychowania przedszkolnego) dofinansowanie otrzymało 5 osób na kwotę **9 630,70 zł**.

Natomiast w ramach **Modułu II** – pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym poprzez dofinansowanie kosztów edukacji w szkole policealnej, kolegium lub w szkole wyższej (studia pierwszego stopnia, studia drugiego stopnia, jednolite studia magisterskie, studia podyplomowe lub doktoranckie prowadzone przez szkoły wyższe w systemie stacjonarnym / dziennym lub niestacjonarnym / wieczorowym / zaocznym lub eksternistycznym, w tym również za pośrednictwem Internetu) wsparcie otrzymało 85 osób na kwotę **289 342,14 zł**.

4. Skoordynowanie działań organizacji oraz instytucji w zakresie realizacji zadań skierowanych na rzecz osób niepełnosprawnych.

Kierunki działań:

- 1) zintensyfikowanie działań Powiatowej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych;
- 2) wspólne zorganizowanie i obchodzenie Międzynarodowego Dnia Osób Niepełnosprawnych.

1 października 2014 r. Starosta Inowrocławski podpisał **3** umowy w ramach realizacji „Programu wyrównywania różnic między regionami II” na łączną kwotę **280 427,97 zł**. Wnioski złożono w następujących obszarach:

- Obszar B (likwidacja barier w zakładach opieki zdrowotnej, urzędach i placówkach edukacyjnych w zakresie umożliwienia osobom niepełnosprawnym poruszania się i komunikowania) – część kosztów likwidacji barier w zakładach opieki zdrowotnej, urzędach powiatowych i placówkach edukacyjnych w zakresie umożliwienia osobom niepełnosprawnym poruszania się i komunikowania,
- Obszar D (likwidacja bariery transportowej) – część kosztów zakupu lub przystosowania pojazdów przeznaczonych do przewozu osób niepełnosprawnych.

Powiatowa Społeczna Rada do Spraw Osób Niepełnosprawnych w Inowrocławiu została powołana 14 maja 2012 roku zarządzeniem Starosty Inowrocławskiego nr 18/2012 na mocy ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721, z późn. zm.). Powiatowa Rada składa się z 5 osób powoływanych spośród przedstawicieli działających na terenie danego powiatu organizacji pozarządowych, fundacji oraz jednostek samorządu terytorialnego. W skład naszej rady wchodzi 2 przedstawicieli Stowarzyszenia Wzajemnej Pomocy „FLANDRIA”, przedstawicielka Inowrocławskiego Stowarzyszenia „AMAZONKI”, pracownik Powiatowego Urzędu Pracy w Inowrocławiu i pracownik Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Inowrocławiu. Zgodnie z ustawą, posiedzenia rady powinny odbywać się co najmniej raz na kwartał. W 2014 r. odbyły się 4 posiedzenia mające na celu opiniowanie uchwał i programów realizowanych przez PCPR w Inowrocławiu oraz omawianie problemów dotyczących integracji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych. Przedstawiciele rady zachęcali niepełnosprawnych do aktywności i uczestniczenia w projektach i zadaniach realizowanych na rzecz osób niepełnosprawnych.

W Domu Pomocy Społecznej w Ludzisku 11 lutego 2014 r. obchodzony był Światowy Dzień Chorych. Uroczystość ta poświęcona jest w sposób szczególny tym, którzy fizycznie nie mogą w pełni korzystać z uroków życia oraz oczekują pomocy i wsparcia.

Na scenie Młodzieżowego Domu Kultury w Inowrocławiu 3 października 2014 r. odbył się program artystyczny w ramach obchodów „Powiatowych Dni Seniora” pod honorowym patronatem Starosty Inowrocławskiego Tadeusza Majewskiego, zorganizowany przez Dom Pomocy Społecznej w Inowrocławiu.

Domy Pomocy Społecznej w Parchaniu i Warzynie zorganizowały w październiku obchody Światowego Dnia Zdrowia Psychicznego, w ramach których odbyła się konferencja dotycząca zdrowia psychicznego oraz piknik połączony z grzybobraniem.

5. Tworzenie środowiska lokalnego przyjaznego dla osób niepełnosprawnych oraz wspieranie rodzin z dzieckiem lub dorosłą osobą niepełnosprawną.

Kierunki działań:

- 1) egzekwowanie prawa budowlanego w zakresie budownictwa pozbawionego barier architektonicznych w obiektach użyteczności publicznej;
- 2) orzekanie i kwalifikowanie do kształcenia specjalnego i integracyjnego oparte na potencjale możliwości dziecka niepełnosprawnego;
- 3) dążenie do zabezpieczenia możliwości swobodnego i samodzielnego poruszania się osób niepełnosprawnych w terenie zabudowanym i niezabudowanym.

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Inowrocławiu realizuje dla powiatu inowrocławskiego zadania z zakresu orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności, wynikające z obowiązujących przepisów prawa w oparciu o ustawę z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721, z późn. zm.), rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz. U. Nr 139, poz. 1328, z późn. zm.) oraz rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 1 lutego 2002 r. w sprawie kryteriów oceny niepełnosprawności u osób w wieku do 16 roku życia (Dz. U. Nr 17, poz. 162, z późn. zm.).

Określając zadania Zespołu można powiedzieć, że należy do nich prowadzenie wszelkich spraw związanych z wydawaniem orzeczeń o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności oraz legitymacji osoby niepełnosprawnej.

W 2014 r. do Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Inowrocławiu wpłynęło:

- 1) 3 098 wniosków o ustalenie stopnia niepełnosprawności;
- 2) 669 wniosków o ustalenie niepełnosprawności;
- 3) 710 wniosków o wydanie legitymacji osoby niepełnosprawnej.

Zespół wydał **3 750 orzeczeń** w tym:

1) dla osób powyżej 16 roku życia:

- a) 2 599 orzeczeń z określeniem stopnia niepełnosprawności,
- b) 372 orzeczenia o niezaliczeniu do osób niepełnosprawnych,
- c) 94 orzeczenia o odmowie ustalenia stopnia niepełnosprawności,

2) dla osób przed 16 rokiem życia:

- a) 588 orzeczeń o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych,
- b) 92 orzeczenia o niezaliczeniu do osób niepełnosprawnych,
- c) 5 orzeczeń o odmowie ustalenia niepełnosprawności.

Legitymację osoby niepełnosprawnej wydano **710 osobom**, w tym:

- a) 189 legitymacji wydanych osobom przed 16 rokiem życia na podstawie ważnych orzeczeń o niepełnosprawności;
- b) 521 legitymacji wydanych osobom po 16 roku życia na podstawie ważnych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności.

W omawianym roku sprawozdawczym odbyło się 578 posiedzeń składów orzekających, podczas których rozpatrzone zostały wyżej wymienione wnioski. Wydano 297 kart parkingowych.

Do kształcenia specjalnego (w szkole ogólnodostępnej, szkole integracyjnej lub oddziale integracyjnym, szkole specjalnej lub oddziale specjalnym, albo w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym) oraz do nauczania indywidualnego kwalifikują poradnie psychologiczno-pedagogiczne, bądź inne poradnie specjalistyczne, w których działają, powołane przez dyrektora poradni, zespoły orzekające.

Zadaniem zespołów jest orzekanie oraz kwalifikowanie dzieci i młodzieży do odpowiednich form kształcenia specjalnego, w tym w placówkach integracyjnych, na

podstawie wyników badań psychologicznych, pedagogicznych, logopedycznych i lekarskich (przeprowadzonych przez specjalistów poradni bądź spoza poradni). Postępowanie orzekające i kwalifikujące stanowi podstawę wydania przez poradnię orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego zawierającego określenie rodzaju niepełnosprawności, odpowiednich form kształcenia oraz warunków niezbędnych do realizacji potrzeb edukacyjnych dziecka; indywidualny program pracy z dzieckiem ze wskazaniem metod stymulacji, terapii oraz usprawniania lub ze wskazaniem form pomocy psychologicznej i pedagogicznej.

Postępowanie kwalifikacyjne do kształcenia specjalnego lub nauczania indywidualnego wszczyna się na wniosek rodziców (prawnych opiekunów) dziecka. Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydaje się na okres roku szkolnego lub etapu edukacyjnego. Orzeczenie o potrzebie indywidualnego nauczania wydaje się na czas określony, wskazany w zaświadczeniu o stanie zdrowia ucznia.

Ostateczna decyzja o wyborze odpowiedniej formy kształcenia, placówki należy do rodziców lub opiekunów dziecka.

W roku sprawozdawczym zespół orzekający działający w poradni wydał łącznie 340 orzeczeń o kształceniu specjalnym, w tym dla uczniów:

- 1) niedosłyszących i słabo słyszących – 25;
- 2) niewidomych i słabo widzących – 20;
- 3) z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją – 15;
- 4) z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim – 118;
- 5) z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym – 36;
- 6) z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera – 38;
- 7) z niepełnosprawnościami sprzężonymi – 40;
- 8) zagrożonych niedostosowaniem społecznym – 38;
- 9) niedostosowanych społecznie – 10.

Ponadto zespół wydał 358 orzeczeń o potrzebie nauczania indywidualnego dla uczniów i 20 o potrzebie indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego dla dzieci, których stan zdrowia uniemożliwia lub utrudnia uczęszczanie do przedszkola lub szkoły, 7 orzeczeń o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych dla osób upośledzonych umysłowo w stopniu głębokim oraz 95 opinii o wczesnym wspomaganie rozwoju dziecka.

Zarząd Dróg Powiatowych w Inowrocławiu informuje, że w 2014 roku zostały wykonane inwestycje i remonty uwzględniające likwidacje barier architektonicznych w ciągu dróg powiatowych na terenie miasta Inowrocławia i powiatu inowrocławskiego:

- 1) przebudowa drogi powiatowej nr 2508C Wojdał - Pakość – I etap;
- 2) przebudowa drogi powiatowej nr 2519C Dąbie - Chrzastowo;
- 3) przebudowa drogi powiatowej nr 2518 C w ciągu ulicy K. Marcinkowskiego w Inowrocławiu;
- 4) powierzchniowe utrwalenie odcinków dróg Powiatu Inowrocławskiego:
  - nr 2504C Tarkowo Dolne - Tarkowo Górne (0+000 - 1+306),
  - nr 2514C Liszkowo - Jaksice (1+128 - 4+638),
  - nr 2525C Lipie - Kijewo - Murzynno (4+950 - 6+941,17),

- nr 2550C Broniewice - Kołodziejewo – droga nr 2426 (7+950 - 10+150),
  - nr 2570C Pieranie Papros (0+000,00 - 4+827,20),
  - nr 2574C Kruszwica - Papros - Bronisław - Dobre (5+830 - 7+930),
  - nr 2574C Kruszwica - Papros - Bronisław - Dobre (7+930 - 8+789,86),
  - nr 2576C Piecki - Piaski - Wola Wapowska (1+850 - 3+575),
- 5) przebudowa drogi powiatowej nr 2508 C Wojdał-Pakość - IB etap;
  - 6) przebudowa skrzyżowania w miejscowości Racice;
  - 7) remont ulicy Mątewskiej w ciągu drogi powiatowej nr 2567C w Inowrocławiu;
  - 8) przebudowa drogi powiatowej Płonkowo - Wierzchosławice nr 2521C wraz z przebudową chodnika;
  - 9) przebudowa drogi powiatowej nr 2531C Murzynno - Wonorze w miejscowości Zagajewice.

Obszar - Przemoc w rodzinie.

Działania związane z przemocą uszczegółowione są w „Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2012 - 2015 w powiecie inowrocławskim” który został przyjęty uchwałą Rady Powiatu Inowrocławskiego nr XV/143/2012 z 26 stycznia 2012 r.

Cel strategiczny

1. Tworzenie warunków do bardziej skutecznego przeciwdziałania przemocy.

Kierunki działań:

- 1) cykliczne spotkania służb i instytucji;
- 2) podnoszenie kwalifikacji;
- 3) działania profilaktyczno- edukacyjne.

W 2014 r. Komenda Powiatowa Policji w Inowrocławiu wszczęła 160 postępowań z art. 207, z których zakończono 80. Na terenie powiatu inowrocławskiego policja przeprowadziła 3 257 interwencji, z czego 231 dotyczyło przemocy domowej.

Działalność Zespołów Interdyscyplinarnych na terenie Powiatu Inowrocławskiego w 2014 r.

Miejscowość	Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego	Liczba spotkań grup roboczych	Liczba aktywnych Niebieskich Kart
MOPS Inowrocław	4	756	137
GOPS Inowrocław	4	45	16
MGOPS Janikowo	4	85	15
MGOPS Kruszwica	4	163	47
MGOPS Gniewkowo	4	71	31
OPS Pakość	3	77	23
GOPS Złotniki Kujawskie	4	21	21

GOPS Rojewo	4	36	17
GOPS Dąbrowa Biskupia	4	17	7
RAZEM			314

2. Zwiększenie skuteczności działań pomocowych skierowanych do osób doświadczających i doznających przemocy.

Kierunki działań:

- 1) zwiększenie dostępności do specjalistów;
- 2) organizowanie warsztatów dla młodzieży;
- 3) grupy wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie;
- 4) terapia indywidualna i wsparcie psychologiczne;
- 5) pomoc prawna;
- 6) zapewnienie bezpiecznego schronienia.

Ośrodek Interwencji Kryzysowej w ramach swojej działalności obejmuje pomocą mieszkańców powiatu inowrocławskiego między innymi uwikłanych w przemoc w rodzinie. W 2014 r. do ośrodka zgłosiło się 126 osób doznających przemocy, w związku z czym podjęto 633 interwencje oraz 15 osób stosujących przemoc wobec których podjęto 32 interwencje, wszczęto 11 procedur Niebieskiej Karty. Uczestniczono w 8 posiedzeniach Zespołów Interdyscyplinarnych, 82 razy brano udział w pracach grup roboczych.

W ośrodku oprócz podejmowanych interwencji, terapii prowadzono również grupę wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, w której zadeklarowało chęć uczestnictwa 27 osób. Grupa miała charakter grupy otwartej, co pozwalało uczestnikom wejście w grupę na każdym etapie jej trwania. W spotkaniach grupy średnio uczestniczyło po 8 osób. Odbyło się 45, czterogodzinnych spotkań. Kobiety dzieliły się własnym doświadczeniem dostarczając wzajemnych wzmocnień poprzez przykłady własnych sukcesów w życiu, dawały sobie wsparcie emocjonalne. Po kilku edycjach można stwierdzić, że grupy wsparcia to jedna z najlepszych metod pomocy osobom doznającym przemocy.

Grupę psychoedukacyjną dla młodzieży uwikłanej w przemoc (jeden cykl – 10 dwugodzinnych spotkań), która ukończyło 10 osób. Celem grupy było budowanie bezpieczeństwa i akceptacji. Młodzież poznała swoje prawa, nauczyła się jak radzić sobie z własnymi uczuciami i emocjami.

Zgodnie z założeniami zawartymi w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Inowrocławskiego odbyły się 3 spotkania wszystkich instytucji współpracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w których brało udział około 20 przedstawicieli tych jednostek.

Na zaproszenie MGOPS w Janikowie wzięto udział w projekcie socjalnym „Wiem – Reaguję – Pomagam”. Projekt obejmował cykl programów informacyjno-edukacyjnych na temat zjawiska przemocy w rodzinie. Przedstawiciel OIK za pośrednictwem lokalnej telewizji omówił zjawisko przemocy w rodzinie.

Przeprowadzono szkolenie dla pracowników socjalnych z powiatu inowrocławskiego z zakresu podstawowych aspektów prawa rodzinnego, w sytuacji przemocy domowej. W szkoleniu wzięło udział 13 osób.

Oprócz wyżej wymienionych działań OIK współpracuje z policją, prokuraturą, sądami, kuratorami, ośrodkami pomocy społecznej oraz Toruńskim Stowarzyszeniem Aktywności Społecznej. Pracownik OIK jest członkiem Zespołów Interdyscyplinarnych przy GOPS oraz MOPS w Inowrocławiu. Na bieżąco pracownicy OIK udzielają konsultacji pracownikom służb pomocowych w powiecie inowrocławskim.

Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Jaksicach jest placówką całodobową, działa między innymi w celu zapewnienia osobom doświadczającym przemocy w rodzinie i ich dzieciom bezpieczeństwa osobistego oraz wsparcia i pomocy, dzięki któremu będą mogły poradzić sobie z traumatycznymi doświadczeniami, odzyskać szacunek dla siebie i zacząć samodzielnie budować nowe, wolne od przemocy życie dla siebie i dzieci.

W Ośrodku pracownicy prowadzą według potrzeb zajęcia edukacyjne dla dzieci i młodzieży przebywającej w Ośrodku, a także zajęcia edukacyjne dotyczące umiejętności wychowawczych oraz zajęcia edukacyjne na temat zjawiska przemocy domowej dla klientów przebywających w hostelu Ośrodka. Klientom udzielane jest poradnictwo prawne, psychologiczne, socjalne, zawodowe i rodzinne oraz udzielane indywidualne konsultacje wychowawcze, wspierane wszystkimi formami indywidualnej terapii.

W roku 2014 do hostelu Ośrodka przyjęto 38 osób (w tym 16 kobiet, 1 mężczyzna i 21 dzieci). Przedział wiekowy kobiet to 19-70 lat, mężczyzna – 32 lata (średnia wieku kobiet 34 lata, natomiast średnia wieku dzieci to 6 lat). Średniomiesięczny stan mieszkańców hostelu wyniósł 4 osoby. W okresie sprawozdawczym udzielono łącznie pomocy i wsparcia 343 osobom, w tym 305 osobom w formie ambulatoryjnej (prawnik, psycholog) i 38 osobom w formie pomocy całodobowej, łącznie udzielono 549 porad, konsultacji, terapii.

W „Niebieskim Pokoju” mieszczącym się w Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Jaksicach w 2014 r. przeprowadzono 30 przesłuchań świadków.

Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Jaksicach w 2014 roku podjął również działania na zewnątrz uczestnicząc czynnie w spotkaniu dla pracowników oświaty i jednostek pomocy społecznej z miasta i gminy Kruszwica, gdzie celem spotkania było zwiększenie wiedzy, świadomości społecznej w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Pracownicy Ośrodka również zostali zaproszeni do przeprowadzenia warsztatów dla rodziców uczniów klas I ze Szkoły Podstawowej nr 1 im. Jana Kasprowicza w Kruszwicy na temat „Agresji w relacjach rówieśniczych i sposobach jej zapobiegania”. Również dla dzieci ze Szkoły Podstawowej nr 2 im. Panny Maryi z Inowrocławia zostały przeprowadzone zajęcia na temat „Przemocy i przeciwdziałania agresji”. W okresie sprawozdawczym pracownicy Ośrodka przeprowadzili prelekcję dla pracowników Poradni Psychologiczno- Pedagogicznej w Inowrocławiu na temat „Przemoc w rodzinie oraz procedura „Niebieskie Karty”.

3. Tworzenie oferty działań skierowanych do osób stosującej przemoc.

Kierunki działań:

- 1) program korekcyjno-edukacyjny;
- 2) pomoc prawna;
- 3) terapia indywidualna.

W 2014 r. w powiecie inowrocławskim został zrealizowany program korekcyjno-edukacyjny. Głównym celem programu jest powstrzymanie sprawców przemocy przed jej stosowaniem. Adresatami programu były osoby skazane za czyny związane ze stosowaniem przemocy w rodzinie, osoby zgłoszone przez zespoły interdyscyplinarne oraz Ośrodek Interwencji Kryzysowej. Programem zostało objętych 15 osób. Zajęcia odbywały się w formie sesji indywidualnych (22 godziny) oraz grupowych (48 godzin podczas 13 spotkań) w oparciu o scenariusz programu Duluth. Środki na realizację powyższego programu pozyskane zostały z dotacji Wojewody Kujawsko-Pomorskiego.

Obszar - Dziecko i rodzina

Cel strategiczny

1. Podniesienie skuteczności działań profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży.

Kierunki działań:

- 1) grupa wsparcia z elementami psychoedukacji dla dzieci i młodzieży;
- 2) program zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży w placówkach opiekuńczo-wychowawczych;
- 3) grupa wsparcia dla dzieci i młodzieży;
- 4) świadczenie wsparcia specjalistycznego dla rodzin.

Realizowany od kilku lat w Ośrodku Wspierania Dziecka i Rodziny program zagospodarowania czasu wolnego w 2014 r. wzbogacił się o kolejnych, osiem programów własnych wychowawców, które realizowane są w poszczególnych placówkach. Tym samym poszerzyła się oferta wychowawcza w każdej z placówek. Aktualnie w każdym z domów realizowane są co najmniej trzy, a w przypadku dwóch domów nawet pięć, programów własnych wychowawców, które łączą zainteresowania i pasje dorosłych ze sposobem spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież. Tematyka jest różnorodna – zajęcia plastyczne, kulinarne czy turystyczno-krajoznawcze. Wychowankowie czterech placówek wraz z opiekunami biorą udział niemal we wszystkich imprezach organizowanych przez Inowrocławskie PTTK, zarówno w rajdach turystycznych jak i okolicznościowych imprezach patriotycznych.

Ponadto w Ośrodku funkcjonuje Klub Żeglarski „Sindbad”, gdzie pasja dyrektora jest płaszczyzną porozumienia z dziećmi i młodzieżą ze wszystkich placówek Ośrodka oraz stanowi bazę pracy wychowawczej. W roku 2014 część wychowanków spędziła wakacje w bazie biwakowo-żeglarskiej w Kruszwicy oraz podczas zorganizowanego atrakcyjnego rejsu po jeziorach mazurskich. Odbyły się także dwa sponsorowane wyjazdy nad morze dla 8 najmłodszych i 12 wychowanków domu przy ul. Tadeusza Śliwaka. Biwaki w bazie

biwakowej w Kruszwicy są organizowane nie tylko dla żeglarzy. Zabierane są tam wszystkie dzieci tak, aby młodszy wychowankowie przebywali tam 2 – 3 tygodnie. Otwarte kąpielisko z ratownikiem, czterokołowe pojazdy rowerowe czynią biwaki atrakcyjnymi formami wypoczynku oraz stanowią dobrą okazję do nawiązania bliższych relacji wychowawców z dziećmi.

Zakupione zostały karnety na baseny inowrocławskie dla każdej placówki, dzieci korzystają z kąpeli i uczą się pływać w znacznie szerszym zakresie niż dotychczas. Jest to sposób na spędzanie czasu wolnego jak i element terapii oraz rehabilitacji ruchowej dla dzieci, zgodnie ze wskazaniami lekarskimi.

W Ośrodku jest także realizowany program socjoterapeutyczny „Twórcza Młodość” zakładający terapię dzieci i młodzieży w oparciu o muzykę i wspólne muzykowanie. Realizator programu „Twórcza Młodość” wraz z grupą przyjaciół i dziećmi uczestniczącymi w zajęciach są organizatorami ogólnopolskiego festiwalu artystycznego pod tym samym tytułem. W festiwalu uczestniczą dzieci z podobnych placówek z całej Polski.

Realizowany we wszystkich placówkach Ośrodka program edukacji do samodzielności, przyjęty jako forma codziennej pracy z dziećmi, mający na celu podniesienie umiejętności dzieci w zakresie samoobsługi i uczestnictwa każdego dziecka w życiu domowym- okazał się dobrym narzędziem zapobiegania wyuczonej bezradności i braku umiejętności samodzielnego prowadzenia gospodarstwa domowego.

W Ośrodku Wspierania Dziecka i Rodziny została przyjęta indywidualna forma wsparcia dzieci które przebywają w placówkach Ośrodka czy też byłych wychowanków:

- a) poradnictwo dla młodzieży i rodziców, po opuszczeniu przez wychowanka placówki,
- b) w przypadku śmierci rodziców wychowanków, czy mniej zaradnych byłych wychowanków placówki - kierowanie do ZUS-ów, PZU pism o renty rodzinne, czy wypłaty jednorazowych świadczeń,
- c) występowanie do sądów rejonowych o ustanawianie kuratorów ds. majątku dziecka,
- d) występowanie do ZUS i kierowanie alimentów „należnych dzieciom z rąk komornika na konto depozytowe ośrodka, a po ustanowieniu kuratora, na konto wskazane przez kuratora.

Wsparcie psychologiczne dzieci w trudnych dla nich chwilach realizowane jest w formie indywidualnych zajęć oraz rozmów wspierających, czy też mediacji rówieśniczych. Istotnym i ważnym elementem wsparcia dzieci są opracowywane (w przypadku konieczności) indywidualne procedury i zasady w pracy z dziećmi o szczególnych wymaganiach wychowawczych.

Relacja wspierająca jako metoda pracy była przedmiotem szkolenia dla wychowawców. Celem szkolenia było podniesienie umiejętności budowania pożądanych, wspierających postaw wychowawczych i relacji wychowawca - dziecko. Wsparciem psychologicznym objęte są wszystkie dzieci w każdej placówce. Ponad 80% dzieci objętych jest indywidualną i grupową formą terapii psychologicznej.

Ponadto psycholodzy prowadzą szkolenia i zajęcia profilaktyczne w zakresie profilaktyki narkomanii i zażywania środków psychoaktywnych.

W Ośrodku Wspierania Dziecka i Rodziny w zakresie wsparcia rodzin od samego początku pobytu dziecka w placówce praca odbywa się (zadania realizowane przez pracownika socjalnego) poprzez:

- a) diagnozowanie przyczyn i podłoża występujących problemów - wspólna praca z rodziną, asystentem rodziny, pracownikiem socjalnym rodziny,
- b) działania na rzecz zmiany funkcjonowania osób czy rodziny z problemem alkoholowym:
  - wspieranie w procesie utrzymania abstynencji,
  - wskazywanie ośrodków, w których możliwe jest odbycie terapii (ambulatoryjne bądź zamknięte),
  - monitorowanie procesu leczenia,
- c) wspomaganie osób z zaburzeniami zachowania bądź chorych psychicznie:
  - podejmowanie prób doprowadzenia rodzica w celu konsultacji psychologicznej bądź psychiatrycznej, koniecznej do prawidłowego zdiagnozowania, leczenia czy umieszczenia w szpitalu psychiatrycznym,
  - wspólne wizyty z rodzicem podczas wizyt u psychiatry (za zgodą rodzica),
- d) pracę socjalną wspierającą funkcjonowanie rodziny w środowisku:
  - pomoc w rozwiązywaniu konfliktów w rodzinie, w środowisku zamieszkania,
  - wsparcie w rozwiązywaniu problemu przemocy (udzielanie poradnictwa w zakresie kompetencji policji – Niebieskiej Karty, sądu, prokuratury i pomoc w nawiązaniu kontaktu z właściwymi instytucjami,
  - pomoc w dotarciu do osób świadczących usługi z zakresu poradnictwa specjalistycznego (prawnik, komornik, radca prawny, psycholog, pedagog),
- e) pracę socjalną na rzecz rodziców w rozwiązywaniu problemów bezrobocia:
  - pomoc w nabyciu umiejętności właściwego poszukiwania pracy i zarejestrowania się w Powiatowym Urzędzie Pracy,
  - pomoc w adaptacji w miejscu pracy, zmiana postaw i wartości w odniesieniu do pracy zarobkowej,
  - pomoc w dotarciu do pracodawców,
- f) pracę socjalną w zapewnieniu możliwych środków materialnych, bądź w postaci darów czy działań:
  - pomoc w uzyskaniu możliwych świadczeń z tytułu pomocy społecznej,
  - współpraca ze stowarzyszeniami, organizacjami pozarządowymi,
  - pomoc w konstruowaniu próśb do instytucji o możliwe ulgi czy też rozłożenie zaległości na raty,
  - edukowanie rodziny i pomoc w nabywaniu umiejętności właściwego gospodarowania budżetem domowym,
  - monitorowanie wspólnie z rodziną wydatków (trening budżetowy),
- g) pracę socjalną wspierającą zapewnienie rodzinom odpowiednich warunków mieszkaniowych:
  - pomoc w składaniu wniosków o przydział lub zmianę mieszkania - spotkania z pracownikami wydziałów lokalowych, burmistrzami,
  - wskazywanie możliwości skorzystania z dodatku mieszkaniowego,

- wspólne z rodziną analizowanie możliwości oszczędnego gospodarowania mediami,
- analizowanie wykonania możliwych prac remontowych,
- h) wizytowanie środowisk rodziców wychowanków, w celu przygotowania opinii dotyczącej możliwości urlopowania dzieci do domu,
- i) proponowanie i poszukiwanie dla rodziców możliwości podniesienia kompetencji wychowawczych poprzez udział w warsztatach, szkoleniach.

PCPR jako organizator rodzinnej pieczy zastępczej w okresie od października do grudnia 2014 r. co tydzień organizował spotkania grupy wsparcia dla dzieci przebywających w rodzinach zastępczych. W zajęciach brało udział 14 małoletnich w wieku 6-13 lat. Przy pomocy opiekunów dzieci zaangażowały się w przygotowanie jasełek, które zaprezentowały podczas spotkania kolędowego rodzin zastępczych. Pocięchy brały również udział w licznych konkursach i zabawach andrzejkowych. Pomędzy dziećmi i koordynatorami wytworzyła się nieć zrozumienia i współpracy.

Rodziny zastępcze funkcjonujące w naszym powiecie korzystały ze wsparcia specjalistycznego prawnika, psychologa zatrudnionych w OIK-u oraz specjalistów Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Inowrocławiu.

2. Podniesienie skuteczności działań profilaktycznych skierowanych do rodzin.

Kierunki działań:

- 1) grupa wsparcia dla rodzin zastępczych;
- 2) grupa wsparcia dla rodzin dzieci umieszczonych w placówkach;
- 3) szkolenia podnoszące kompetencje wychowawcze opiekunów zastępczych.

W 2014 r. w OWDiR kontynuowana była realizacja programu pracy z rodziną dziecka umieszczonego w placówce opiekuńczo-wychowawczej. Cel programu to zwiększenie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodzin, z których pochodzą podopieczni, tak aby był możliwy powrót dziecka do domu rodzinnego. Zrezygnowano z formalnych spotkań grupy wsparcia dla wielu rodzin w tym samym czasie. Rodziny dzieci umieszczonych w placówkach przychodzą do specjalistów prowadzących grupę wsparcia indywidualnie. Taka forma spotkań jest bardziej odpowiednia i zgodna z oczekiwaniami rodziców i opiekunów dzieci.

W niektórych sytuacjach spotkania rodziców z dziećmi odbywają się pod nadzorem psychologa bądź wychowawców. Obserwuje się, że takich sytuacji z roku na rok przybywa, stąd też czynimy starania aby wszystkie takie rodziny objąć szczególnym wsparciem i terapią.

W OWDiR szkoleniami wewnętrznymi w 2014 roku objęto wszystkich wychowawców i opiekunów z krótkim stażem pracy. Przygotowano przez psychologów pracujących w Ośrodku szkolenie w formie warsztatowej o następującej tematyce:

- rozsądne wyznaczanie granic swobody dziecka,
- relacja wspierająca jako podstawowa forma zapobiegania zaburzeniom emocjonalnym i zachowaniom suicydalnym oraz samookaleczeniom wśród dzieci i młodzieży z domu dziecka.

W 2014 r. PCPR jako organizator rodzinnej pieczy zastępczej organizował spotkania grup wsparcia dla rodzin zastępczych. Odbywały się one 25 marca, 26 września i 18 listopada. Opiekunowie zastępczy mieli możliwość wymiany doświadczeń, podniesienia swoich kwalifikacji. Rodzice zastępczy podzielili się również informacjami na temat udziału dzieci w zajęciach ogólnorozwojowych. Podczas spotkań przekazane zostały informacje na temat kolejnej edycji programu „A Kuku” ogłoszonego przez Fundację „Przyjaciółka” i Oriflame Dzieciom. Rodziny zastępcze zostały zapoznane z Zarządzeniem Nr 8 Dyrektora PCPR z dnia 20 grudnia 2013 r. w sprawie ustalenia zasad przyznawania rodzinom zastępczym świadczeń fakultatywnych.

W ramach integrowania rodzin zastępczych 31 maja 2014 r. zorganizowano Dzień Rodzicielstwa Zastępczego. W wyjeździe do Torunia, do Centrum Nowoczesności Młyn Wiedzy wzięło udział 93 osoby. Dzieci jak i opiekunowie mieli możliwość samodzielnego eksperymentowania i poznawania tajemnic nauki. Dzień Rodzicielstwa Zastępczego zakończył się uroczystym obiadem i podwieczorkiem w restauracji Eden w Gniewkowie.

12 grudnia Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Inowrocławiu przy współpracy z Fundacją Ekspert Kujawy w restauracji „Twoje Smaki” zorganizowało spotkanie wigilijne dla dzieci z rodzin zastępczych i ich opiekunów, w którym wzięło udział 80 osób.

Rodziny zastępcze 18 listopada 2014 roku uczestniczyły w kilkugodzinnych warsztatach, podczas których zapoznali się z problematyką uzależnień u dzieci i młodzieży, pozyskali odpowiedzi na pytania po czym poznali, że nastolatek zaczął używać środków psychoaktywnych, jak wygląda rozwój uzależnień, również behawioralnych od komputera, Internetu czy hazardu. Zajęcia poprowadził doświadczony terapeuta uzależnień.

3. Rozszerzenie współpracy instytucji i służb pracujących na rzecz dziecka i rodziny.

Kierunki działań:

- 1) współpraca instytucjonalna na rzecz intensyfikacji usług kierowanych do rodziny;
- 2) rozeznanie, diagnoza sytuacji powodującej umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej i określenie możliwości powrotu dziecka do rodziny biologicznej;
- 3) organizowanie wspólnych inicjatyw.

Pracę z dzieckiem w OWDiR rozpoczyna się od obszernego i wnikliwego rozeznania w sytuacji, problemach i deficytach w rodzinie, które jest wykorzystywane do budowy diagnozy rodzinnej, a także do stworzenia z rodzicem, wychowawcą i asystentem rodziny (jeśli jest przyznany rodzinie) planu pracy z rodziną, jako częścią planu pomocy dziecku. Pierwszych kilka miesięcy pracy kieruje się w stronę ewentualnego powrotu dziecka do jego rodziny. Wczesne wypracowanie kontraktu z rodzicami, którzy często są gotowi po decyzji sądu podjąć każde zobowiązanie, pełna realizacja zadań tego kontraktu pozwala w wielu sytuacjach na powrót dzieci do domu rodzinnego. W roku 2014 takich sytuacji było 11. Wobec 48 nowych skierowań stanowi to prawie ¼ umieszczeń i około 10 % stanu osobowego dzieci we wszystkich placówkach Ośrodka. Stanowi to dobry wskaźnik pracy w kierunku wypracowania możliwości powrotu dziecka do rodziny. Należy pamiętać o tym, że wymaga to ścisłej współpracy z wieloma instytucjami w zakresie terapii, spraw mieszkaniowych, pomocy rodzinie, niekiedy urzędu pracy, itp.

Gdy nie powiedzie się praca w kierunku powrotu dziecka do rodziny, podejmowana jest praca i działania w celu zapewnienia dzieciom innego środowiska rodzinnego – rodziny zastępczej lub rodziny adopcyjnej. W 2014 roku do rodzin zastępczych przeniesiono 6 wychowanków, do rodzin adopcyjnych 12 dzieci.

Jedynie w sytuacjach, gdy nie uda się zapewnić dziecku środowiska rodzinnego, pozostaje ono w placówce do pełnoletności.

Przyjęta metoda pracy z wychowankami – indywidualne plany pomocy dziecku, które są weryfikowane i modyfikowane na posiedzeniach zespołów ds. okresowej oceny sytuacji dziecka sprzyja realizacji wyżej opisanych celów i kierunków w pracy z każdym dzieckiem. Na posiedzeniach zespołów ds. okresowej oceny sytuacji dziecka jest omawiany aktualny stan działań i oceniana jest realizacja zadań przyjętych do pracy na ostatnim posiedzeniu zespołu. W takcie omawiana jest sytuacja szkolna, zdrowotna i rodzinna każdego dziecka. Posiedzeń zespołu w roku jest ponad 200 i aby uniknąć zamieszania jednego dnia zwoływane są wszystkie posiedzenia jednej placówki i kolejno omawiana jest sytuacja dzieci zmieniając skład zespołu (kuratorzy, pracownicy socjalni, asystenci rodzin, rodzice). Oprócz posiedzeń semestralnych zwoływane były w trakcie roku 15 posiedzeń w celu omówienia sytuacji i podjęcia decyzji w stosunku do 18 dzieci.

PCPR jako organizator rodzinnej pieczy zastępczej w stosunku do każdego dziecka umieszczonego w rodzinnej pieczy zastępczej dokonał okresowej oceny sytuacji dziecka, na którą byli zapraszani pracownicy socjalni, kuratorzy sądowi, pedagodzy szkolni, przedstawiciele ośrodka adopcyjnego. Przeprowadzona została analiza sytuacji rodzinnej, zdrowotnej, rozwojowej i opiekuńczo-wychowawczej. Szczególny nacisk był kładziony na możliwość powrotu dziecka do rodziny biologicznej. Koordynatorzy wnioskowali do ośrodków pomocy społecznej o przekazanie aktualnej sytuacji rodziny biologicznej dziecka, planu pomocy rodzinie i wskazanie asystenta rodziny.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Inowrocławiu jako lider rozpoczął realizację projektu „Schematom STOP! Wspólne działania instytucji pomocy społecznej i instytucji rynku pracy- pilotaż” w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytet I „Zatrudnienie i integracja społeczna”, Działanie 1.2 „Wsparcie systemowe instytucji pomocy i integracji społecznej”.

Głównym celem projektu jest utworzenie skoordynowanego systemu współpracy instytucjonalnej wobec rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym z tytułu bezrobocia lub pozostawania w trwałym pokoleniowym bezrobociu i niemożności wyjścia z systemu świadczeń pomocy społecznej, a także testowe wypracowanie nowych instrumentów rodzinnej aktywizacji i integracji społecznej.

Mając na uwadze realizację celu, w ramach realizacji zadań projektowych powstały dwa zespoły:

- Powiatowy Zespół Koordynujący Współpracę (PZKW), oraz
- Mobilna Grupa Interdyscyplinarna (MGI).

Powiatowy Zespół Koordynujący Współpracę działający od stycznia 2014 roku, odpowiada za opracowanie i pilotażowe wdrożenie Lokalnego Programu Interdyscyplinarnej Współpracy (wspólnego lokalnego katalogu działań), który ma integrować działania instytucji

pomocy, integracji społecznej i rynku pracy, ujednolicić sposoby pracy z klientami w oparciu o dostępną infrastrukturę oraz opiniować Rodzinny Program Aktywizacji zawodowej, pomocy i integracji społecznej wypracowany przez MGI.

PZKW jest 10-osobowym zespołem, w skład którego na mocy Porozumienia o współpracy zawartym pomiędzy Powiatem Inowrocławskim, Gminą Gniewkowo i Gminą Kruszwica, wchodzi:

- dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Inowrocławiu,
- dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy w Inowrocławiu,
- kierownik Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gniewkowie,
- kierownik Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kruszwicy,
- dyrektor Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Inowrocławiu,
- dyrektor Młodzieżowego Domu Kultury w Inowrocławiu,
- przedstawiciel Komendy Powiatowej Policji w Inowrocławiu,
- dwóch przedstawicieli Starostwa Powiatowego w Inowrocławiu,
- przedstawiciel Szpitala Wielospecjalistycznego im. dr. Ludwika Błażka w Inowrocławiu.

Mobilna Grupa Interdyscyplinarna jest 9-osobowym zespołem działającym od lutego 2014 roku, odpowiedzialnym za opracowanie i wdrożenie Rodzinnego Programu Aktywizacji zawodowej, pomocy i integracji społecznej dla wybranych rodzin.

MGI tworzą:

- pracownicy socjalni Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Inowrocławiu,
- pedagog Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gniewkowie,
- pracownicy socjalni Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kruszwicy,
- psycholog Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Inowrocławiu,
- pedagog Młodzieżowego Domu Kultury w Inowrocławiu,
- doradca zawodowy Powiatowego Urzędu Pracy w Inowrocławiu.

4. Promowanie rodzicielstwa zastępczego.

Kierunki działań:

- 1) organizowanie szkoleń i warsztatów dla pracowników pomocy społecznej;
- 2) organizowanie szkoleń dla kandydatów na rodziny zastępcze.

W 2014 r. autorskim programem „Sztuka rodzicielstwa zastępczego” pracownicy PCPR przeszkolili 19 kandydatów na niezawodowe rodziny zastępcze oraz 4 kandydatów na zawodowe rodziny zastępcze.

Obszar – Bezrobocie

Powiatowy Urząd Pracy w Inowrocławiu na koniec 2014 roku odnotował 12 408 osób bezrobotnych w tym 2260 z prawem do zasiłku. Stopa bezrobocia w grudniu 2014 r. wyniosła 20,2%. W okresie od stycznia do grudnia 2014 r. pracownicy Powiatowego Urzędu Pracy w Inowrocławiu dokonali 15 242 rejestracji osób bezrobotnych i ponad 18 tysięcy wyłączeń z ewidencji osób bezrobotnych.

Wśród osób bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy, zarejestrowanych w PUP w Inowrocławiu na koniec grudnia 2014 r. 7617 osób stanowiły

osoby długotrwale bezrobotne, 7525 - bez wykształcenia średniego oraz 4688 - bez kwalifikacji zawodowych. Ponadto na koniec grudnia 2014 r. odnotowano 2963 osoby bezrobotne po 50 roku życia i 2182 osoby do 25 roku życia. Osób bezrobotnych bez doświadczenia zawodowego na koniec grudnia 2014 r. pozostawało w ewidencji 2497, samotnie wychowujących przynajmniej jedno dziecko do 18 roku życia – 1414, a niepełnosprawnych – 483.

W 2014 r. Powiatowy Urząd Pracy w Inowrocławiu zawarł umowy z pracodawcami w zakresie organizacji i finansowania prac interwencyjnych (126 umów), robót publicznych (61 umów), staży (822 umowy) oraz refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego (201 umów).

Spośród nowych form wsparcia wprowadzonych w maju ubiegłego roku na podstawie zmiany ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy Powiatowy Urząd Pracy w Inowrocławiu przyznał 44 bony stażowe oraz 8 bonów na zasiedlenie, pozyskując na ten cel dodatkowe środki z rezerwy Ministra Pracy i Polityki Społecznej.

W ubiegłym roku PUP w Inowrocławiu dysponował środkami na aktywizację osób bezrobotnych w kwocie 27 222 490,00 zł w tym: 17 481 490,00 zł stanowiły środki z Europejskiego Funduszu Społecznego, 7 120 000,00 zł środki z Funduszu Pracy i 2 621 000,00 zł środki pozyskane z rezerwy Ministra Pracy i Polityki Społecznej.

Szczegółowe informacje na temat liczby osób bezrobotnych objętych wsparciem w 2014 roku zostały przedstawione w tabeli poniżej.

Wskaźniki realizacji celów i zadań

Cel ogólny	Cel strategiczny	Działanie	Wskaźnik monitorujący	Osiągnięta wartość wskaźnika	Uwagi
Aktywizacja rynku pracy w powiecie inowrocławskim	I. Wzrost aktywności zawodowej wśród bezrobotnych powiatu inowrocławskiego	1. Świadczenie usług pośrednictwa pracy	1. Liczba bezrobotnych objętych usługą pośrednictwa pracy. 2. Liczba zorganizowanych giełd pracy. 3. Liczba przedsięwzięć na terenie powiatu, podczas których promowane są działania urzędu pracy i świadczone jest pośrednictwo pracy. 4. Liczba zarejestrowanych wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej.	1. 22 995 2. 32 3. 18 4. 6063	

		2. Świadczenie usług poradnictwa zawodowego, w tym tworzenie IPD	1. Liczba bezrobotnych objętych usługą poradnictwa zawodowego. 2. Liczba utworzonych IPD.	1. 5488 2. 13 600	
		3. Kształtowanie umiejętności poruszania się po rynku pracy w ramach zajęć Klubu Pracy	1. Liczba bezrobotnych objętych wsparciem w postaci Klubu Pracy. 2. Liczba zorganizowanych edycji Klubu Pracy.	1. 74 2. 8	
		4. Kształtowanie umiejętności poruszania się po rynku pracy w ramach Warsztatów Aktywnego Poszukiwania Pracy	1. Liczba bezrobotnych objętych wsparciem w postaci WAPP i porad grupowych. 2. Liczba zorganizowanych edycji WAPP i porad grupowych.	1. 115 2. 13	
		5. Zapewnienie możliwości zdobycia lub poszerzenia doświadczenia zawodowego przez bezrobotnych w ramach mechanizmów wsparcia	1. Liczba bezrobotnych skierowanych na doposażone/wyposażone stanowiska pracy. 2. Liczba bezrobotnych skierowanych na staż/przygotowanie zawodowe dorosłych (w tym bon na staż). 3. Liczba bezrobotnych skierowanych na prace interwencyjne. 4. Liczba bezrobotnych skierowanych na roboty publiczne. 5. Liczba bezrobotnych skierowanych na prace społecznie użyteczne. 6. Liczba bezrobotnych skierowanych do pracy w ramach zatrudnienia wspieranego (w tym bon na zatrudnienie, bon na telepracę, refundacja	1. 420 2. 1211 3. 305 4. 614 5. 131 6. 0 7. 0 8. 8	

			<p>składek na ubezpieczenia społeczne "bezrobotni do 30 roku życia", dofinansowanie wynagrodzenia za zatrudnienie bezrobotnego, który ukończył 50 rok życia).</p> <p>7. Rozpoczęcie PAI (Program Aktywizacja i Integracja).</p> <p>8. Wsparcie towarzyszące (świadczenie aktywizacyjne, bon na zasiedlenie).</p>		
	II. Rozwój lokalnej przedsiębiorczości oraz wsparcie procesu samozatrudnienia wśród bezrobotnych powiatu inowrocławskiego	1. Rozwój lokalnej przedsiębiorczości	<p>1. Liczba podmiotów gospodarczych, którym zrefundowano koszty doposażenia/wyposażenia stanowiska pracy (w tym pożyczka na utworzenie stanowiska pracy (BGK)).</p> <p>2. Liczba podmiotów gospodarczych, którym zrefundowano koszty zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych.</p> <p>3. Liczba podmiotów, którym zrefundowano koszty zatrudnienia w ramach robót publicznych.</p> <p>4. Liczba podmiotów, którym zrefundowano koszty zatrudnienia absolwenta CIS w ramach tzw. zatrudnienia wspieranego.</p> <p>5. Refundacja składek na ubezpieczenie społeczne za członków spółdzielni socjalnej.</p>	<p>1. 201</p> <p>2. 126</p> <p>3. 61</p> <p>4. 2</p> <p>5. 5</p>	
		2. Wsparcie procesu samozatrudnienia	1. Liczba bezrobotnych, którzy zostali skierowani na szkolenie z zakresu	1. 189	

		wśród bezrobotnych powiatu inowrocławskiego	przedsiębiorczości. 2. Liczba bezrobotnych, którym przyznano środki na podjęcie działalności gospodarczej (w tym pożyczka na podjęcie działalności gospodarczej (BGK)). 3. Liczba bezrobotnych, którym przyznano środki na utworzenie spółdzielni socjalnej. 4. Liczba bezrobotnych, którym przyznano środki na przystąpienie do spółdzielni socjalnej.	2. 202 3. 0 4. 0	
	III. Stworzenie warunków do dostosowania kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy wśród bezrobotnych powiatu inowrocławskiego	1. Zapewnienie możliwości dostosowania kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy w ramach szkoleń zawodowych	1. Liczba bezrobotnych, którzy zostali skierowani na szkolenia zawodowe.	1. 869	
		2. Zapewnienie możliwości dostosowania kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy w ramach studiów podyplomowych	1. Liczba bezrobotnych, którym przyznano środki na sfinansowanie kosztów studiów podyplomowych.	1. 0	

Obszar – Edukacja i zdrowie

Cel strategiczny:

I. Zwiększenie liczby uczniów w szkołach zawodowych i technicznych.

Kierunki działań:

1) Zmodyfikować kryteria naboru do szkół ponadgimnazjalnych – do realizacji

2) Dopuszczenie szkół:

- 20 037,59 zł – zakup serwera, sprzętu sportowego, RTV, sprzęt komputerowy,

- 3 215,74 zł – pomoce do badań psychologicznych dla Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej,

- 2 898,00 zł – pomoce do terapii logopedycznej dla Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej.

- 1 498,44 zł – zakup odczynników chemicznych dla II Liceum Ogólnokształcącego.

Ponadto pomoce dydaktyczne (tj. materiały, sprzęty i literaturę) przekazano na rzecz szkół ponadgimnazjalnych prowadzących kształcenie zawodowe w ramach projektu pn. „Twoja wiedza – Twoja przyszłość”, realizowanego przez Biuro Inicjatyw Europejskich Starostwa Powiatowego. Całkowita wartość przekazanych w 2014 r. pomocy dydaktycznych, o których mowa wyżej, wyniosła 77 961,42 zł.

3) Stworzenie systemu motywacji dla uczniów:

20 850,00 zł – nagrody dla laureatów i finalistów olimpiad przedmiotowych,

120 000,00 zł – przeznaczono na staże dla 100 uczniów szkół ponadgimnazjalnych prowadzących kształcenie zawodowe w ramach ww. projektu „Twoja wiedza – Twoja przyszłość”.

4) Systematyczna akcja promocyjna szkolnictwa zawodowego:

4 103,00 zł - dofinansowanie plakatów, ulotek i folderów informacyjno-promocyjnych,

- organizowanie „Drzwi otwartych” oraz udział w Targach szkół,

- organizowanie konkursów i turniejów dla uczniów gimnazjów przez szkoły ponadgimnazjalne,

- spotkania informacyjne z uczniami klas gimnazjalnych dotyczące kierunków i form kształcenia w ZSP,

- promocja osiągnięć poszczególnych jednostek na stronie internetowej powiatu,

- w okresie poprzedzającym nabór w Tygodniku Powiatu i Gmin regularnie publikowano artykuły promujące bieżącą działalność powiatowych szkół w ramach 10 odcinkowego cyklu pod tytułem: „Jaką szkołę wybrać?”.

II. Edukacja prozdrowotna

Kierunki działań:

1. Opracowanie programów prozdrowotnych:

1) II liceum Ogólnokształcące w Inowrocławiu:

- Realizacja Rządowego Programu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych „Razem Bezpieczniej” i Programu Komendy Głównej Policji „Profilaktyka a Ty (PaT) promujących modę na życie wolne od przemocy i uzależnień. W ramach tych programów organizacja Festiwalu Profilaktycznego „PoPaTrz” dla uczniów gimnazjów

z województwa kujawsko-pomorskiego oraz udział młodzieży w akcjach organizowanych przez Komendę Główną Policji i Kuratora Kujawsko-Pomorskiego.

2. Warsztaty, szkolenia, diagnostyka psychologiczno-pedagogiczna, zajęcia psychoedukacyjne, terapie:

1) Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Kruszwicy:

- kampania „Narkotyki? Na co mi to” konkurs profilaktyczny dla uczniów „Moje pasje” – prezentacja swoich pasji, zainteresowań jako alternatywny sposób spędzania czasu wolnego,
- Światowy Dzień Bez Papierosa” – promocja zdrowego stylu życia bez papierosa (wystawa plakatów, kolportaż ulotek, zajęcia wychowawcze),
- Światowy Dzień Walki z AIDS” – akcja profilaktyczna dotycząca zagrożeń wirusem HIV (zajęcia wychowawcze, kolportaż ulotek, wystawa plakatów, konkurs wiedzy o AIDS,
- „Reaguj na przemoc” – zorganizowanie mitingu dla uczniów szkół gminnych i ponadgimnazjalnych,
- „Dopalacze mogą Cię wypalić” – wystawa plakatów, warsztaty dla uczniów,
- Aktywność fizyczna a zdrowie”- zajęcia wychowawcze, rozmowy,
- kampania „Transplantacja-Drugie życie” – pogadanki w klasach,
- „Zdrowy styl życia i odżywiania się”- zajęcia edukacyjne dla uczniów,
- profilaktyka nowotworowa dot. Nowotworów złośliwych. Profilaktyka pierwotna i wtórna w wykrywaniu i leczeniu nowotworów – zajęcia profilaktyczno-edukacyjne dla uczniów z udziałem pracownika Centrum Onkologii w Bydgoszczy p. I. Klatt,
- zajęcia psychoedukacyjne dla uczniów „Nasze spotkania” w zakresie prawidłowej komunikacji interpersonalnej i radzenia sobie w trudnych sytuacjach, zachowania asertywne,
- „Zaburzenia odżywiania, anoreksja i bulimia” – zajęcia dla uczniów,
- „Nadużywanie leków – negatywne skutki” – zajęcia dla uczniów,
- „Prawdy i mity o alkoholu” – zajęcia dla uczniów,
- „Zagrożenia – narkotyki, aspekty prawne” – zajęcia dla uczniów,
- „Cyberprzemoc aspekty psychologiczne i prawne” – zajęcia dla uczniów,
- „Komunikacja interpersonalna – style i rodzaje komunikacji „- zajęcia dla uczniów,
- „Stres, rodzaje stresów oraz sposoby radzenia sobie ze stresem – zajęcia dla uczniów,
- udział młodzieży w spektaklach teatralnych tematycznie powiązanych z uzależnieniem, przemocą i agresją,
- promowanie alternatywnych zajęć dla uczniów (imprezy sportowe, praca w samorządzie uczniowskim, wycieczki, biwaki, kółka zainteresowań),
- diagnozowanie środowiska rodzinnego oraz stanu zagrożenia niedostosowaniem społecznym młodzieży- badania ankietowe dla uczniów, rodziców i nauczycieli,
- organizowanie dla uczniów i rodziców pomocy psychologiczno-pedagogicznej (spotkania z psychologiem, specjalistami),
- „Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie” – szkolenie dla nauczycieli z udziałem pracowników PCPR w Inowrocławiu,

- „Przemoc w rodzinie, fazy i rodzaje przemocy. Gdzie uzyskać pomoc w sytuacjach zagrożenia” – pedagogizacja rodziców z udziałem psychologa p. B. Dankowskiej i p. Z. Woźniak ze Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie,
- Rola domu rodzinnego w wychowaniu dzieci i młodzieży” – pedagogizacja rodziców z udziałem psychologa p. K. Kościńskiej z PPP w Kruszwicy.

2) II Liceum Ogólnokształcące w Inowrocławiu:

- Realizacja programu profilaktyczno-edukacyjnego „ARS, czyli jak dbać o miłość” – profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnienia od alkoholu, tytoniu i środków psychoaktywnych (klasa I e – 2014 r. i I e i II e – 2015 r.) realizowany we współpracy z Głównym Inspektorem Sanitarnym,
- Warsztaty przeprowadzone przez psychologa Panią Teresę Czajkowską na temat zaburzeń odżywiania (klasa II c, II e, II a),
- Współpraca w zakresie pomocy psychologicznej z Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej,
- Kółko psychologiczne dla zainteresowanych uczniów,
- Przygotowanie uczniów do Turnieju Wiedzy Psychologicznej organizowanego przez wydawnictwo „Charaktery”,
- Informowanie uczniów klas III o możliwych sposobach dostosowania warunków i formy egzaminu maturalnego do możliwości psychofizycznych zdającego,
- Skierowanie ucznia z trudnościami w pisaniu do Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej,
- Włączenie się w ogólnopolską akcję „Rzuć palenie razem z nami” i w obchody „Światowego Dnia AIDS” we współpracy z Powiatową Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną.

3) Bursa Szkolna nr 1 w Inowrocławiu:

- Edukację prozdrowotną realizowano głównie w dwóch dziedzinach: sport oraz cykl zajęć dotyczących zdrowego odżywiania. Zajęcia sportowe: piłka koszykowa, tenis stołowy, pływanie, organizacja gier, turniejów wewnętrznych, wyjścia grupowe do krytej pływalni. Zdrowe odżywianie się: organizacja zajęć warsztatowych, kulinarnych, organizacja imprez (np. Święto dyni), udostępnianie informacji, materiałów dotyczących zdrowego żywienia,
- W bursie realizowany jest program Pat, który kreuje życie bez uzależnień.

4) Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Kościelcu:

- Promocja zdrowego stylu życia:
  - przeprowadzenie wśród uczniów klas I ankiety nt. „Zdrowego żywienia”,
  - przygotowanie prezentacji multimedialnej nt. „Prawidłowego żywienia”,
  - wykonanie piramidy zdrowego żywienia,

Ww. działania przeprowadzili uczniowie klasy III Technikum Żywienia i Usług Gastronomicznych

- udział uczniów w warsztatach promujących zdrowy styl życia w gimnazjum w Pakości.
- Przygotowanie uczniów z klas II i III do udziału w Olimpiadzie nt. „Zdrowego stylu życia”. Przeprowadzenie olimpiady na terenie szkoły, udział 3 uczniów w etapie rejonowym w Gimnazjum nr 4 w Inowrocławiu,

- Projekcja filmów z pakietu edukacyjnego „Nie zamykaj oczu” na godzinach wychowawczych w poszczególnych klasach: „Dopalacze”, „Anoreksja”, „Piłem i brałem”, „Palenie”,
- Ekspozycja form wizualnych na terenie szkoły promujących życie bez nałogów dotyczących alkoholizmu, nikotynizmu, Światowego Dnia Walki z AIDS,
- Pogadanki i aktywizacja uczniów realizowane w ramach godzin wychowawczych z wykorzystaniem treści związanych z rozpoznawaniem przez uczniów swoich mocnych i słabych stron, właściwego stosunku do negatywnych emocji, radzenie sobie w sytuacjach trudnych, wyrabianie umiejętności szukania pomocy,
- Profilaktyka nowotworowa. Jeden raz w roku szkolnym warsztat z udziałem pracownika Centrum Onkologii w Bydgoszczy dla uczniów wszystkich klas,
- Praca indywidualna z uczniem na lekcjach, mająca na celu dostosowanie wymagań edukacyjnych do indywidualnych możliwości psycho-zdrowotnych – 49 uczniów. Poradnictwo indywidualne dotyczące rozwiązywania problemów psychologicznych i zdrowotnych uczniów,
- Udział uczniów w zawodach sportowych na terenie powiatu, rozwijanie zainteresowań sportowych w ramach zajęć pozalekcyjnych,
- Udział młodzieży szkolnej pełnoletniej w corocznych akcjach honorowego oddawania krwi – „Wampiriada”.

5) Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 w Inowrocławiu.

Zadania dotyczące edukacji prozdrowotnej szkoła realizuje w ramach Programu Wychowawczego i Profilaktyki Szkoły:

a) Warsztaty:

- „Integracyjne dla uczniów klas pierwszych”, klasy I-sze, prowadzący – pedagog szkolny - przeciwdziałanie sytuacjom stresowym,
- „Mechanizmy wchodzenia w uzależnienia”, klasy II-gie, prowadzący - terapeuta Ośrodka Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień - uświadomienie zagrożeń związanych z uzależnieniami,
- „Zagrożenia XXI wieku”, klasy II-gie, prowadzący - terapeuta Ośrodka Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień – przyczyny i skutki sięgania po środki zmieniające świadomość (narkotyki, dopalacze, leki),
- „HIV, AIDS” – klasy I-sze, prowadzący - pedagogzy Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej – wzrost świadomości na temat HIV i AIDS,
- „Jestem dorosły, jestem odpowiedzialnym kierowcą” – klasy kończące, prowadzący terapeuta Ośrodka Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień – wzrost bezpieczeństwa w ruchu drogowym,

b) Zajęcia psychoedukacyjne:

- kształtowanie pozytywnych postaw życiowych, klasy I-sze, prowadzący – pedagog szkolny, wychowawcy klas – higiena osobista, higieniczny tryb życia, wykształcenie postawy świadomego dążenia do zdrowego życia, tatuaż moda a zdrowie, handel ludźmi,
- kształtowanie pozytywnych postaw dotyczących profilaktyki zdrowia – klasy II-gie, prowadzący – pielęgniarka szkolna, wychowawcy klas – profilaktyka i leczenie

chorób nowotworowych, cewy nerwowej, klasy III-cie, prowadzący pielęgniarka szkolna, nauczyciele wychowania fizycznego, wychowawcy klas – znajomość piramidy zdrowego żywienia, wzrost wiedzy na temat składników odżywczych i ich roli w organizmie, znajomość konsekwencji niedoboru i nadmiaru pożywienia (anoreksja, bulimia), udzielanie I-szej pomocy,

- promocja zdrowia fizycznego, wszystkie klasy, prowadzący – wychowawcy klas, nauczyciele wychowania fizycznego – wycieczki, obozy, spływy kajakowe, zawody sportowe, zajęcia SKS, relaksacja, znajomość zasad czynnej i biernej pracy, czynnego i biernego wypoczynku, rozbudzanie zainteresowania nowymi dyscyplinami sportu, - promocja zdrowia psychicznego, wszystkie klasy, prowadzący – wychowawcy klas, pedagog szkolny – kształtowanie poczucia własnej wartości, samorealizacja w hierarchii potrzeb człowieka, jak radzić sobie ze szkolnym stresem, umiejętność rozładowania negatywnych klasy kończące, prowadzący – psycholog Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej – sposoby radzenia sobie ze stresem w sytuacjach egzaminów, relaksacja,

c) Diagnostyka psychologiczno-pedagogiczna:

- ankiety przeprowadzone przez socjologa z Ośrodka Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień – badające przemoc na terenie szkoły, w jej pobliżu, w drodze do/ze szkoły, oraz „Alkohol jako narkotyk inicjacyjny”,
- ankiety przeprowadzone przez pedagoga szkolnego - badające poczucie bezpieczeństwa uczniów w szkole, używanie środków psychoaktywnych przez młodzież oraz poziom stresu uczniów.

Ponadto zorganizowano sesje i konferencje o tematyce prozdrowotnej: „Co drzemie w jajku”, „Przemoc i cyberprzemoc”. Dwukrotnie młodzież brała udział w akcjach krwiodawstwa, czynnie działała w szkolnym kole PCK, brała udział w konkursie „Lab Test” organizowanym przez Collegium Medicum UMK i w Ogólnopolskiej olimpiadzie „Wiedzy o żywności”.

6) Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Kobylnikach

- programy prozdrowotne: Narkotyki? To mnie nie kręci, Rzuć palenie razem z nami, Obchody Światowego Dnia AIDS, ARS, czyli jak dbać o miłość, Przemoc boli.
- warsztaty, zajęcia: Prawdy i mity o alkoholu. Weryfikacja poglądów z użyciem algogli, Cięża koniecznie bez alkoholu, FAS, Zajęcia na temat HIV/AIDS, Zajęcia na temat uzależnień od środków psychoaktywnych, w tym dopalaczy, Stres – objawy, przyczyny, jak sobie z nim radzić.

7) Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna.

a) Terapie

W roku sprawozdawczym prowadzono terapie psychologiczne, pedagogiczne i logopedyczne. Największą liczbę osób objęto terapią psychologiczną z uwagi na problemy emocjonalne, uzależnienia, zaburzenia lękowe i inne.

b) Warsztaty, szkolenia, zajęcia psychoedukacyjne

Poradnia w szerokim zakresie prowadziła różne formy zajęć grupowych dla dzieci i młodzieży, nauczycieli i rodziców. Obejmowały one doradztwo zawodowe, profilaktykę niedostosowania społecznego dzieci i młodzieży, promocję zdrowego stylu życia,

zapobieganie agresji i uzależnieniom, budowania dobrych relacji między rodzicami a dziećmi, problemy rozwojowe małego dziecka.

8) Zespół Szkół Ogólnokształcących w Inowrocławiu

- programy prozdrowotne: Trzymaj Formę – Bądź Aktywny (dot. Prawidłowego odżywiania się i prowadzenia aktywnego stylu życia), Akademia Dojrzewania (nauka obserwacji własnego organizmu w okresie dojrzewania, zrozumienie własnych zachowań, dbanie o higienę osobistą), ARS, czyli jak dbać o miłość (poznanie zagrożeń jakie niosą uzależnienia na drodze prokreacji człowieka), Stop pijanym kierowcom (poznanie zagrożeń jakie niosą alkohol i narkotyki na naszych drogach),
- akcje prozdrowotne: Rzuć palenie razem z nami, AIDS/HIV,
- przeprowadzenie diagnozy uzależnień oraz agresji i przemocy wśród młodzieży; zrealizowanie tego zadania na terenie szkoły przy współpracy z Ośrodkiem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień w Inowrocławiu,
- przeprowadzenie diagnostyki psychologiczno-pedagogicznej uczniów w zakresie nauczania indywidualnego oraz psychoterapii długofalowej u specjalistów,
- zajęcia warsztatowe z zakresu udzielania pierwszej pomocy,

9) Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 2 w Inowrocławiu

- na godzinach wychowawczych poruszane są zagadnienia dotyczące zdrowego trybu życia we wszystkich klasach - tematykę dopełniają zajęcia warsztatowe.
- terapeuci z Ośrodka Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień prowadzą warsztaty na temat: „Mechanizmów uzależnień”, „Środki psychoaktywne zmieniające świadomość”, „Jestem dorosły – jestem odpowiedzialny”.
- warsztaty tematyczne prowadzone są także przez pedagoga i nauczycieli na temat: agresja, złość, przemoc: „Wiem co jem – etykieta rozszyfrowana”, „Tatuaż – moda a zdrowie”, Choroby cywilizacyjne - zapobieganie anoreksji, bulimii, Przyczyny i skutki sięgania po papierosy, alkohol, narkotyki, dopalacze /filmy, konkursy na fraszkę i plakat, Zapobieganie nadmiernemu promieniowaniu ultrafioletowemu dyskusja, ulotki, pogadanki, Światowy Dzień AIDS konkurs wiedzy o AIDS/HIV, plakaty, Druga strona wakacji – profilaktyka AIDS/HIV /dyskusja, ulotki, Profilaktyka przeciw grypie. W szkole działa Klub Zdrowego Odżywiania, Prześladowanie w Internecie - jak chronić uczniów przed przemocą w sieci, co robić w przypadku cyberprzemocy, jak pracować z rodzicami, spotkania z prokuratorem,
- udzielanie pierwszej pomocy przedlekarskiej - filmy, ćwiczenia,
- nauczyciele wychowania fizycznego prowadzi dodatkowe zajęcia dla młodzieży: piłka nożna dziewcząt, piłka nożna chłopców, piłka siatkowa, godzina dla sportu.

10) Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 5 w Inowrocławiu

a) Profilaktyka narkomanii (w ramach programu profilaktyki narkomanii):

- zajęcia profilaktyczno-wychowawcze dla uczniów, także dotyczące zachowań asertywnych,
- warsztaty dla młodzieży realizowane w szkole przez Ośrodek Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień w Inowrocławiu,
- szkolny konkurs na plakat antynarkotykowy, wystawa plakatów,

- udział uczniów w konkursach na terenie miasta (Konkurs na najciekawsze zainteresowanie jako forma spędzania czasu wolnego alternatywnie do sięgania po środki psychoaktywne – organizator Ośrodek Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień w Inowrocławiu),
  - gazetki ściennie, rozdawanie ulotek informacyjnych,
  - pedagogizacja rodziców podczas zebrań z rodzicami i spotkań indywidualnych,
  - wskazywanie uczniom zagrożonym uzależnieniem, uzależnionym i ich rodzicom miejsc pomocy, indywidualna praca profilaktyczno-wychowawcza z uczniem oraz wsparcie rodziców w tym zakresie,
  - zajęcia lekcyjne w ramach wychowania do życia w rodzinie na tematy: „Wpływ substancji psychoaktywnych na życie i rozwój człowieka”, „Etyl jako trucizna”.
- b) Profilaktyka niktynizmu:
- zajęcia profilaktyczno-wychowawcze dla uczniów,
  - rozdawanie ulotek antynikotynowych, rozwieszanie plakatów antynikotynowych
  - rozmowy profilaktyczno-wychowawcze z uczniami zagrożonymi uzależnieniem od nikotyny, uzależnionymi i ich rodzicami,
  - realizacja w szkole Światowego Dnia Rzucenia Palenia Tytoniu, Światowego Dnia bez Papierosa,
  - zajęcia lekcyjne w ramach wychowania do życia w rodzinie na temat: „Wpływ nikotyny na zdrowie i życie człowieka”.
- c) Profilaktyka alkoholizmu (w ramach programu profilaktyki alkoholizmu):
- zajęcia profilaktyczno-wychowawcze dla uczniów,
  - akcja informacyjna – rozdawanie ulotek, rozwieszanie plakatów antyalkoholowych
  - udział uczniów szkoły w akcji na terenie miasta „Powstrzymaj pijanego kierowcę” - organizator Ośrodek Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień w Inowrocławiu,
  - pedagogizacja rodziców podczas zebrań z rodzicami i rozmów indywidualnych
  - praca indywidualna z uczniem zagrożonym uzależnieniem, uzależnionym, wskazywanie miejsc pomocy.
- d) Profilaktyka otyłości wśród młodzieży, promocja zdrowego stylu życia:
- organizacja Światowego Dnia Walki z Otyłością (zajęcia profilaktyczno-wychowawcze dla uczniów, akcja informacyjna: plakaty, ulotki),
  - zajęcia dla uczniów w czasie roku szkolnego,
  - zajęcia lekcyjne w ramach wychowania do życia w rodzinie na temat: „Choroba FAS u dzieci - co ją wywołuje?” - (wykorzystano film pt. "Wieczne dziecko").
- e) Profilaktyka HIV/AIDS:
- realizacja Światowego Dnia AIDS (zajęcia profilaktyczno-wychowawcze dla uczniów, akcja „Czerwona Wstążeczka”, rozdawanie ulotek, rozwieszanie plakatów),
  - pogadanki dla uczniów w czasie roku szkolnego,
  - zajęcia lekcyjne w ramach wychowania do życia w rodzinie na temat: „Jak chronić się przed wirusem HIV?”.

- f) Podejmowanie działań na rzecz zapobiegania sięganiu przez młodzież leków w celach niemedycznych (pogadanki z uczniami, rodzicami, gazetka ścienna).
- g) Profilaktyka przemocy w szkole – zapobieganie fizycznym i psychicznym skutkom przemocy:
- zajęcia profilaktyczno-wychowawcze dla uczniów,
  - zorganizowanie w ZSP nr 5 w Inowrocławiu spotkania pedagogów szkolnych – wymiana doświadczeń z zakresu zapobiegania przemocy, opracowanie procedur postępowania w przypadku cyberprzemocy,
  - akcja informacyjna (ulotki, plakaty, gazetka ścienna),
  - udział uczniów w akcji profilaktycznej „Reaguj na przemoc” zorganizowanej przez Ośrodek Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień w Inowrocławiu,
  - udział nauczycieli i uczniów w programie edukacyjnym „Kultura bezpieczeństwa” – (spotkania z przedstawicielem Państwowej Inspekcji Pracy, prowadzenie lekcji przez nauczycieli w ramach programu),
- h) Pogadanki z uczniami, rozmowy indywidualne, rozdawanie ulotek, gazetki ścienne, projekcja filmów, rozwieszanie plakatów na terenie szkoły na temat: higieny osobistej uczniów, depresji (Depresja a młodzieńcze smutki), gorączki krwotocznej – Ebola – pogadanki we wszystkich klasach, racjonalnego odżywiania się zapobiegania anoreksji i bulimii, higieny oczu (Dbaj o oczy), zapobiegania grypie i chorobom przeziębieniowym, zapobiegania wadom postawy, zdrowego stylu życia – działania na rzecz ochrony zdrowia (jak dbać o własne zdrowie, jak chronić organizm przed chorobami, jak i gdzie uzyskać świadczenia zdrowotne na terenie miasta prowadzenie bilansu uczniów w zakresie: badania wzroku, wad postawy, wzrostu i wagi adekwatnie do wieku młodzieży, analiza kart zdrowia uczniów i dostosowywanie wymagań edukacyjnych, warunków nauki do ich potrzeb.
- i) Realizacja we współpracy z Powiatową Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną w Inowrocławiu programu profilaktycznego „ARS czyli jak dbać o miłość?” - zapobieganie uzależnieniom od alkoholu, nikotyny, narkotyków, ukazywanie negatywnego wpływu środków psychoaktywnych na ludzkie zdrowie i miłość.
- 11) Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 4 w Inowrocławiu.
- W oparciu o funkcjonujący w szkole Program wychowawczy i Program profilaktyki na lekcjach godzin wychowawczych realizowane są tematy mające na celu promowanie zdrowego stylu życia i zapobieganie uzależnieniom wśród młodzieży. Przykładowa tematyka zajęć: *Higiena życia psychicznego, Aktywne spędzanie czasu wolnego, Moja przyszłość, Nałogom- mówimy nie ...*
  - W ramach godzin przedmiotu Wychowanie do życia w rodzinie realizowany jest cykl zajęć o tematyce prozdrowotnej. Tematy lekcji: *Choroby przenoszone drogą płciową, Higiena ciąży, Zasady prawidłowego odżywiania, Zagrożenia życia rodzinnego, Stres- przyczyny, skutki, techniki radzenia sobie ze stresem.*
  - Nauczyciele wychowania fizycznego prowadzą zajęcia dodatkowe dla uczniów: lekkiej atletyki, siatkówki, piłki ręcznej, piłki nożnej, aerobiku, gimnastyki. Zajęcia mają na celu popularyzację aktywnego spędzania czasu wolnego, rozwijanie zainteresowań, przygotowanie młodzieży do zawodów szkolnych.

W szkole organizowany jest co roku tzw. Dzień Sportu- propagowanie zdrowego i aktywnego stylu życia.

- Szkoła od 2014 r. realizuje program edukacyjny pn. „ARS, czyli jak dbać o miłość”. Zasadniczym celem programu jest wyposażenie młodzieży w wiedzę i umiejętności zmniejszające ryzyko utraty zdrowia i życia, zwłaszcza spowodowane używaniem substancji psychoaktywnych (alkohol, narkotyki, dopalacze).

Patronat nad programem objęło Ministerstwo Zdrowia, program współfinansowany jest ze środków Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy. Koordynatorem programu w szkole są nauczyciele wychowania fizycznego.

a) Działania prowadzone przez pedagoga szkolnego:

- Akcje profilaktyczno – edukacyjne prowadzone w szkole: „Rzuć palenie razem z nami”, Obchody Światowego Dnia Wali z AIDS”, „Narkotykom – Nie!”,
- Akcja ogólnopolska - „Reaguj na przemoc” - udział młodzieży w debacie, przygotowanie scenki artystycznej przez uczniów,
- Zajęcia psychoedukacyjne dla młodzieży : „Stres - techniki radzenia sobie ze stresem, „Kontrola emocji”, „Komunikacja interpersonalna”, Palenie papierosów – problem zdrowotny, społeczny, ekonomiczny”, „Tatuaż - moda a zdrowie”,
- Zajęcia o charakterze terapeutycznym dla uczniów mających problem emocjonalny, zagrożonych uzależnieniem,
- Zajęcia korekcyjno-kompensacyjne (uczniowie mający opinię o dysleksji, trudności w nauce),
- Pomoc w kierowaniu uczniów mających problemy emocjonalne/zdrowotne, zagrożonych uzależnieniem do poradni specjalistycznych (Ośrodka Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej),
- Pedagogizacja rodziców, opieka nad uczennicami będącymi w ciąży- prowadzenie edukacji zdrowotnej.

b) Współpraca z Poradnią Psychologiczno- Pedagogiczną w Inowrocławiu:

- Zajęcia psychoedukacyjne dla uczniów wszystkich klas pierwszych, prowadzone przez pedagogów poradni, pn. *Przypomnienie i uporządkowanie wiadomości nt. HIV/AIDS. Weryfikacja postaw młodzieży wobec problemu AIDS,*
- Terapia uczniów mających problemy emocjonalne, zagrożonych uzależnieniami.

c) Współpraca z Ośrodkiem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień w Inowrocławiu:

- Dwugodzinne warsztaty dot. powstawania mechanizmu uzależnień od środków psychoaktywnych, zajęcia przeprowadzane są co roku we wszystkich klasach drugich przez terapeutów ww. placówki. Tematyka warsztatów: *Dopalacze - zagrożenie dla zdrowia życia i młodzieży, Mechanizm wchodzenia w uzależnienia,*
- Terapia młodzieży zagrożonych uzależnieniem od środków psychoaktywnych.

12) Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Kruszwicy.

a) Warsztaty: „Tajemnice seksualności człowieka”

b) Zajęcia psychoedukacyjne: Program profilaktyczno-wychowawczy „Saper”, „Spójrz inaczej”, „Trzymaj formę”, „Twórcza młodość”, Program Wolontariatu, Program zapobiegania uzależnieniom, agresji oraz organizacji czasu wolnego

c) Szkolenia: „Budowanie wizerunku public relations”

13) Zespół Szkół im. Marka Kotańskiego w Inowrocławiu

- spotkania Grupy Wsparcia „Spotkajmy się” dla rodziców niepełnosprawnych dzieci umożliwiające odreagowanie napięć związanych z niepełnosprawnością dziecka, kształtowanie właściwych postaw rodzicielskich zapobiegających zaburzeniom psychicznym, uczenie się rodziców radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych,
- zajęcia socjoterapeutyczne dla uczniów – uczenie się tolerancji, radzenia sobie w sytuacjach trudnych, poszerzanie kompetencji społecznych,
- organizowanie Festynu Integracyjnego dla osób niepełnosprawnych,
- organizowanie wycieczek szkolnych połączonych z warsztatami socjoterapeutycznymi,
- „wychowanie do życia w rodzinie” przedmiot prowadzony przez psychologa szkolnego – nauka właściwego podejmowania ról w społeczeństwie, radzenie sobie z problemami związanymi z okresem dojrzewania, depresją młodzieńczą i poporodową,
- zajęcia w pracowniach specjalistycznych EEG Biofeedback, Tomatis, Integracja Sensoryczna dla uczniów zagrożonych zaburzeniami psychicznymi,
- doraźne rozmowy z rodzicami i uczniami prowadzone przez psychologów szkolnych i pedagoga,
- prowadzenie działalności profilaktycznej w ramach Szkolnego Zespołu Profilaktycznego w zakresie zapobiegania stosowaniu używek,
- systematyczne rozmowy z uczniami prowadzone przez pielęgniarkę szkolną,
- rozpowszechnianie wiedzy przez nauczycieli wychowania fizycznego w zakresie rozładowywania napięć emocjonalnych poprzez aktywność fizyczną,
- prowadzenie terapii psychologicznej i pedagogicznej uczniów i rodziców (depresja, schizofrenia, fobia szkolna, zaburzenia osobowości, niepełnosprawność intelektualna, cyklofrenie, FAS, zaburzenia odżywiania).

14) III Liceum Ogólnokształcące w Inowrocławiu

a) Szkolny Program Prozdrowotny 2014/2015,

b) Warsztaty prowadzone przez specjalistów Ośrodka Profilaktyki i Uzależnień:

a. „Mechanizmy wchodzenia w środki psychoaktywne, podstawowa wiedza w tym zakresie”

b. „Zjawisko przemocy rówieśniczej” – problemy emocjonalne,

c. „Depresja młodzieńcza”,

d. „Propagowanie zdrowego trybu życia” ,

c) Szkolenia prowadzone przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną

a. „Preorientacja zawodowa”,

b. „Jak budować drogę do kariery zawodowej”,

d) Diagnostyka psychologiczno-pedagogiczna odbywa się poprzez współpracę pracowników – nauczyciele, dyrekcja, rodzice, uczniowie ze specjalistami z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, Ośrodka Profilaktyki i Uzależnień.

e) Zajęcia psychoedukacyjne:

a. „Profilaktyka nowotworowa” – przy współpracy z Centrum Onkologii w Bydgoszczy – Fordon,

- b. „Bezpieczeństwo młodzieży a środki psychoaktywne” – przy współpracy ze Strażą Miejską w Inowrocławiu,
  - c. „Debata poświęcona tematyce AIDS” przy współudziale zaproszonych gości z Ośrodka Profilaktyki i Uzależnień, SANEPIDU, p. pielęgniarki szkolnej, pedagoga.
  - d. „Jak radzić sobie ze stresem”,
  - e. „Kształtowanie umiejętności rozwiązywania problemów dotyczących swojego zdrowia”,
  - f. „Propagowanie zdrowego stylu życia wolnego od nałogów”,
  - g. „Dbłość o zdrowie psychiczne – emocje, umiejętność rozpoznawania własnych uczuć, radzenia z problemami”,
- f) Terapia młodzieży realizowana jest przez specjalistów z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, Ośrodka Profilaktyki i Uzależnień oraz w innych placówkach, w zależności od potrzeb.
- g) Porady indywidualne prowadzone są systemem ciągłym, dostosowane do potrzeb uczniów, prowadzone są przez panią pielęgniarkę, nauczycieli i pedagoga szkolnego.
- 15) Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 3 w Inowrocławiu
- Szkolny program prozdrowotny na lata 2012-2017, opracowany przez pedagoga szkolnego i pielęgniarkę szkolną.
  - Warsztaty, szkolenia, diagnostyka psychologiczno-pedagogiczna, zajęcia psychoedukacyjne, terapie:
    - a) Warsztaty prowadzone przez specjalistów z Ośrodka Profilaktyki Uzależnień w Inowrocławiu,
    - b) Szkolenia dla uczniów w ramach programów prozdrowotnych: Prewencja Pierwotna Nowotworów,
    - c) Diagnoza uczniów kierowanych przez szkołę w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, w Poradni Terapii Uzależnień.
    - d) W ramach warsztatów i szkoleń w trakcie godzin wychowawczych i lekcji dodatkowych organizowane są pogadanki o zasadach racjonalnego żywienia i o szkodliwości palenia tytoniu i picia alkoholu oraz zażywania środków psychoaktywnych,
    - e) Uczestnictwo uczniów w terapiach grupowych i indywidualnych w Ośrodkach specjalistycznych.
- 16) Centrum Kształcenia Ustawicznego w Inowrocławiu
- a) Udział nauczycieli w szkoleniach:
    - seminarium „Działania szkoły na rzecz zdrowia i bezpieczeństwa” CDN Bydgoszcz ,
  - b) Ćwiczenia prozdrowotne prowadzone wśród słuchaczy:
    - pozycja wyjściowa, dieta, ćwiczenia siłowe,
    - mięśnie posturalne kształtowanie,
    - ćwiczenia oddechowe Metoda Dennisona,
    - przeciwdziałanie dyskopatii szyjnej i lędźwiowej,
  - c) Pogadanki ze słuchaczami oraz gazetki na korytarzach Centrum z cyklu: Zadbaj o zdrowie:
    - Skutecznie ucz się i dbaj o kondycję,

- Jak ustrzec się przed przeziębieniem i grypą,
- Jak skutecznie walczyć z cellulitem,
- Zdrowy styl życia: Zagrożenia cywilizacyjne,
- Badanie żywej kropli krwi - czy warto?,
- Właściwości wody utlenionej,
- Pomyśl o wzmocnieniu odporności: Chroń się przed grypą,
- Poznaj Ebolę.

III. Utworzenie ośrodków egzaminacyjnych

- 1) Określenie mapy zawodów: teleinformatyk, technik technologii żywności, mechanik pojazdów samochodowych, zawody budowlane.
- 2) Określenie szkół, w których utworzone zostaną ośrodki:
  - w 2014 r.: Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 w Inowrocławiu
  - w 2015 r. : Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 w Inowrocławiu, Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 3, Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Kruszwicy, Centrum Kształcenia Praktycznego w Inowrocławiu
- 3) Rozpoznanie potrzeb materialnych ośrodków:
  - w 2014 r. doposażono pracownię teleinformatyczną i komputerową w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 w Inowrocławiu – kwota 19 999,83 zł,
  - w 2015 r. - utworzenie stanowisk egzaminacyjnych dla zawodu mechanika samochodowego i zawodów budowlanych.

IV. Zinstytucjonalizowanie współpracy z pracodawcami w zakresie kształcenia zawodowego – w trakcie realizacji.

Rozeznanie potrzeb z zakresie kształcenia zawodowego zaplanowano w formie badania ankietowego skierowanego do pracodawców z terenu powiatu. Przeprowadzenie badania w celu ustalenia zawodów deficytowych zaplanowano do realizacji w I kwartale 2015 r.

Podsumowanie.

Należy stwierdzić, iż strategia zorientowana jest na rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się pomocą społeczną w powiecie oraz instytucjami działającymi w szerszym obszarze polityki społecznej. Opracowana Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014-2020 pozwoliła na celowe, systematyczne i planowe dążenie do osiągnięcia wytyczonych celów strategicznych.

Z analizy powyższego materiału wynika, że działania podejmowane w ramach poszczególnych celów operacyjnych na terenie powiatu inowrocławskiego poprzez różne instytucje publiczne, pozarządowe przyczyniają się do zmniejszenia zjawisk wykluczenia społecznego i wzmocnienia rodzin, co sprzyja ograniczeniu zjawiska bezrobocia oraz wyrównaniu szans osób niepełnosprawnych, a przez to, do spełnienia misji strategii.